

AASTARAAMAT 2009

Tehnilise Järelevalve Amet

Sisukord

EESSÕNA	4		
ÜLEVAADE ORGANISATSIOONIST	5		
VÄÄRTUSED	6		
EESMÄRGID	7		
OHUTUSE SUURENDAMINE	9		
TEGEVUSED JA TULEMUSED	10		
EHITISED JA EHITUSTEGEVUS	11		
UUS REGULATSIOON: VETTE EHITAMINE	11		
MIDA ON ÕPPIDA SOLARISE JUHTUMIST	11		
ELEKTRIPAIGALDISED JA -TÖÖD	11		
KORTERELAMU ÜHISKASUTUSES OLEVATE	11		
ELEKTRIPAIGALDISTE KONTROLL ON KOHUSTUSLIK			
ÕNNETUSED ELEKTRIGA	12		
MASINAD	12		
OHUTUSSEADELDISTE VAJALIKKUSEST	13		
LIFTID JA KÕISTEED	13		
VANAD LIFTID, KAS PROBLEEM?	13		
TEHVANDI HÜPPEMÄE LIFT	13		
SURVESEADMED	14		
GAASISEADMED JA -PAIGALDISED	14		
GAASIPLIIDID JA SOOJAVEEBOILERID KODUS	14		
GAASIGRILLID ON EESTLASTE HULGAS POPULAARSED	14		
OHTLIKE KEMIKAALIDE KÄITLEMINE	15		
PÜROTEHNIKA JA LÖHKEMATERJALID	15		
LÖHKEMATERJALI HOIUSTAMISE REGULATSIOON	15		
TÄPSEMAKS			
KAEVANDAMINE	16		
MÄEKONVERTS EESTIS	16		
RAUDTEERAJATISED JA -VEEREM	16		
OHUTUSJUHTIMISE SÜSTEEMI KÄIVITUMINE	17		
RAUDTEEPLATVORMID UUES KUUES	17		
SUUREMAD KIIRUSED RAUDTEEL	18		
ÕNNETUSED RAUDTEEÜLESÕITUDEL IKKA	18		
PROBLEEMIKS			
USALDUSVÄÄRSUSE SUURENDAMINE	19		
TEGEVUSED JA TULEMUSED	20		
EHITUSTOOTED	20		
MILLISE TEABEGA PEAVAD OLEMA VARUSTATUD	21		
EHITUSMATERJALID			
ELEKTRISEADMED	21		
ELEKTRILISED JÕULUKÜÜNLAD: MIDA TASUB OSTA	21		
JA KUIDAS KASUTADA			
ELEKTROMAGNETILISE ÜHILDUVUSE ÜLEEUROOPALINE	21		
KOOSTÖÖKOOSOLEK			
SIDESEADMED	21		
INTERNETIPOE OHUD	22		
JAHIKOERTE JÄLGIMISSEADMETE PROBLEEMID	22		
ELEKTROONIKASEADMED MÕISTAVAD EESTI KEELT	22		
ELEKTRISEADMETE ENERGIATÖHUSUS	22		
ELEKTRILAMPIDE ENERGIATÖHUSUSE INFOPÄEV	23		
EHITISTE ENERGIATÖHUSUS	23		
EESTI ENERGIA ELEKTRIARVESTITE PROBLEEMIDEST	23		
SIDETEENUSED	24		
MOBIILNE INTERNET REAALSELT OLEMAS	24		
DIGITAALALLKIRI RAHVUSVAHELISEKS	24		
PIIRATUD RESSURSI KASUTUSE KORRALDAMINE	25		
TEGEVUSED JA TULEMUSED	26		
NUMERATSIOON	26		
NUMBRILIIKUVUS	27		
LÜHI- JA TEENUSNUMBRITELE HELISTAMISE	28		
HINDADEST			
RAADIOSAGEDUSTE KASUTAMINE	28		
DIGITAALRINGHÄÄLINGULE ÜLEMINEKU	29		
ETTEVALMISTUSED			
RAADIOSAGEDUSTE KASUTAMINE SUURÜRITUSTEL	29		
RAADIOSAGEDUSTE PIKAAJALINE PLANEERIMINE	30		
EUROOPA SAGEDUSKASUTUSE ANDMED INTERNETIS	30		
RAADIOSAGEDUSTE KOORDINEERIMISKOKKULEPPED	30		
RAUDTEE RAHASTAMISPROJEKTID	31		
AVALIKU RAUDTEEFRAKTRUKTUURI REGULEERIMINE	31		
RAUDTEE LÄBILASKEVÕIME JAOTAMINE	31		
RAUDTEEFRAKTRUKTUURI KASUTUSTASU	32		
VALMIS ÜLEVAADE EESTI RAUDTEEVADKONNA	32		
2008. AASTA ARENGUTEST			
ORGANISATSIOONI STRUKTUUR, AMETNIKUD, EELARVE	33		
STRUKTUUR JA EESMÄRGID	34		
AMETNIKUD	35		
LAEKUMISED RIIGIEELARVESSE	37		
EELARVE	37		

Hea Lugeja,

Mul on hea meel, et tunned huvi Tehnilise Järelevalve Ameti käekäigu vastu. Hoiad käes meie järjekordset aastaraamatut, mis annab põhjaliku ülevaate Tehnilise Järelevalve Ameti 2009. aasta töö ja tegevuse kohta.

2009. aasta oli tegevuskeskkonna mõttes keeruline, aga huvitav aeg. Eestis oli majanduskriisi haripunkt ja vastu võeti mitu negatiivset lisaelarvet. Nii avalik kui erasektor pidid uutes oludes oma tegevuse põhjalikult ümber vaatama ning vajadusel muutuma. Mõistetavalt puudutasid riigieelarve kärped teistega sarnaselt ka Tehnilise Järelevalve Ametit. Tegime ametis ümberkorraldusi töö tõhustamiseks ja kulude kokkuhoiuks pikalt enne kohustuslike eelarvepiirangute kehtestamist. Sellega saavutasime muutuvas keskkonnas vajaliku paindlikkuse ja kiirema reageerimisvõime. Saime kärpekohad valida rahulikumalt ja kaalutletumalt ning surve ameti töötajatele ja klientidele oli tänu sellele väiksem. Tehnilise Järelevalve Amet tuli majanduse üldisest langusperioodist läbi fookust kaotamata ning kompromissideta töö kvaliteedis.

Möödunud aasta oli Tehnilise Järelevalve Ameti sisuvaldkondades tegus. Olulise alusdokumendina meie tegevusele valmis arengukava 2010-2013, mis sõnastab Tehnilise Järelevalve Ameti põhieesmärgid järgnevatel aastatel. Peame oluliseks Tehnilise Järelevalve Ameti planeerimiskvaliteedi ja töö efektiivsuse jätkuvat tõstmist. Selle saavutamiseks analüüsisime põhjalikult ameti töökorraldust ning ootame täiendavat sünergia 2009. aasta lõpus rakendunud Tehnilise Järelevalve Ameti optimeeritud struktuurist. Samuti sõlmisime eelmisel aastal igapäevast andmevahetust ja koostööd hõlbustavad partnerlepingud mitme teise riigiasutusega. Pea kõigis Tehnilise Järelevalve Ameti tegevusvaldkondades oli 2009. aastal töid, mis oma olulisuse tõttu pälvisid meie klientide ja avalikkuse kõrgendatud tähelepanu. Täpsema info nende kohta leiad järgnevatelt lehekülgedelt.

Tehnilise Järelevalve Ameti areng jätkub kindlasti ka järgmistel aastatel. 2010. aasta väljakutsetest nimetan mõned - Eesti ülemineku digilevile, uute suuremahuliste raudteevaldkonna arendusprojektide käivitumise ja Tehnilise Järelevalve Ameti laieneva pädevuse ehitus- ja kemikaaliohutuse valdkondades. Sellest ja paljust muust teeme kokkuvõtte juba meie aastaraamatus 2010.

**Heade koostöösoovidega,
Raigo Uukkivi**

peadirektor

Ülevaade organisatsioonist

Ülevaade organisatsioonist

Tehnilise Järelevalve Amet on Majandus- ja Kommunikatsiooni-ministeeriumi valitsemisalas tegutsev asutus, mis loodi 2008. aastal Sideameti, Raudteainspeksiooni ja Tehnilise Järelevalve Inspeksiooni liitmisel.

Tehnilise Järelevalve Ameti eesmärgiks on riigi majanduspoliitika elluviimisele kaasaaitamine läbi ohutuse suurendamise, piiratud ressursi otstarbeka kasutuse korraldamise ning toodete usaldusväärsuse tõstmise tootmiskeskondade, tööstusseadmete, raudtee ja elektroonilise side valdkonnas.

Tehnilise Järelevalve Ameti põhiülesanneteks on riikliku järelevalve teostamine oma tegevusvaldkondi reguleerivate õigusaktide nõuete täitmise üle, osalemine õigusaktide ja arengukavade väljatöötamisel ning tegevusvaldkondadega seotud projektide ettevalmistamine ja elluviimine.

Tehnilise Järelevalve Ameti struktuuri kuulub kolm teenistust:

- ◆ elektroonilise side teenistus
- ◆ raudteeteenistus
- ◆ tööstusohutuse teenistus

Väärtused

Tehnilise Järelevalve Amet on kõrge mainega, efektiivselt toimiv, kompetentne ja usaldusväärne regulatsiooni ja järelevalve asutus Euroopas.

Tehnilise Järelevalve Ameti põhiväärtusteks on:

- ◆ Olla ühtne, selgete tegutsemispõhimõtetega mainekas riigi-asutus, mis pakub arendavat ja huvitavat tööd, head töökeskkonda ning konkurentsivõimelist töötasu, hindab ametnike algatusvõimet ja pädevust ning nõuab kohusetundlikkust ja ausust.
- ◆ Olla kompetentne ja usaldusväärne partner, kelle tegevus on läbipaistev, lahendused asjatundlikud ja erapooletud ning asjaajamine korrektne. Oluline osa meie töös on ennetustegevusel. Seadusega antud volitusi kasutame kaalutletult ja proportsionaalselt.
- ◆ Olla konstruktiivne ja avatud riigiasutus, mis töötab ühiselt seatud eesmärkide saavutamise nimel.
- ◆ Olla rahvusvahelisel areenil tasakaalukas ja uuendusmeelne, oma riigi huvide eest seisev organisatsioon, kes jagab oma teadmisi ja õpib ise.

Eesmärgid

Tehnilise Järelevalve Ameti tegevusel on kolm põhieesmärki: ohutuse suurendamine, teenuste ja toodete usaldusväarsuse tõstmine ning piiratud ressursi kasutamise korraldamine.

Ohutuse suurendamine

Tegeleme ohutusalase järelevalvega elektripaigaldiste ja elektritööde, ohtlike kemikaalide käitlemise, küttegaasi seadmete ja paigaldiste, liftide ja köisteede, masinate, surveadmete, kaevandamise ja lõhketööde ning pürotehnika, ehitiste ja ehitustegevuse, sh raudtee-ehituse ning raudteeveeremi ja raudteeliikluse üle.

Ohutuse suurendamisel oma tegevusvaldkonnas on Tehnilise Järelevalve Ametil kaks põhilist eesmärki: objektide ja protsesside ohutuse tagamine ning vastava teadlikkuse suurendamine.

Teenuste ja toodete usaldusväarsuse tõstmine

Teeme järelevalvet elektroonilise side võrgu terminaliseadmete ja raadioseadmete, ehitustoodete, elektri- ja elektroonikaseadmete, gaasiseadmete, masinate, surveadmete, väärismetalltoodete, mõõtevahendite ja mõõtmistegevuse, kinnispakkide, elektroonilise side teenuste, digitaallkirjateenuse, liinirajatis- te, raadiohäirete, elektromagnetilise ühilduvuse ning energia- tõhususe ja -märgistuse nõuetele vastavuse üle.

Usaldusväarsuse tõstmisel on Tehnilise Järelevalve Ametil kolm põhilist eesmärki: teenuste kättesaadavuse ja nõuetekohasuse tagamine, toodete ühilduvuse, ressursisäästlikkuse ning usaldusväarsuse tagamine ja teadlikkuse suurendamine.

MEETMED OHUTUSE SUURENDAMISEKS

Objektide ja protsesside ohutuse tagamine

1. Materjalide ja seadmete nõuetekohasuse järelevalve
2. Paigaldiste, raudteeinfrastruktuuri ja ehitiste nõuetekohasuse järelevalve
3. Tegevuste, sh ehitamise, ning seadmete paigaldamise ja remondi nõuetele vastavuse järelevalve
4. Isikute pädevuse järelevalve ja eksamite korraldamine
5. Tehnilise kontrolli ja personali sertifitseerimise protsesside nõuetekohasuse järelevalve
6. Õnnetuste menetlemine ja analüüs

Teadlikkuse suurendamine

1. Aktiivne teavitamine
2. Passiivne teavitamine

MEETMED TEENUSTE JA TOODETE USALDUSVÄÄRSUSE TÕSTMISEKS

Teenuste kättesaadavuse ja nõuetekohasuse tagamine

1. Üldkasutatavate sideteenuste nõuetele vastavuse järelevalve
2. Elutähtsate teenuste (sh hädaabikõned ja -signaalid) toimepidevuse järelevalve
3. Raadioside (sh mobiilside ja ringhääling) nõuetele vastavuse järelevalve ja häireteta töö kindlustamine
4. Mootmist ja mõõtevahendite usaldatavuse järelevalve
5. Rajatise (raudtee, gaasi- ja survetrasside, elektriliinide ja sidekaablite) kaitsevööndis nõuetekohase tegevuse järelevalve
6. Raudteeveo teenuse kättesaadavuse tagamine (avalik reisijate vedu)

Toodete ühilduvuse, ressursisäästlikkuse ning usaldusväärse tagamine

1. Turule lastavate, kasutusele võetavate ja kasutatavate toodete nõuetele vastavuse järelevalve
2. Osalemine standardimises
3. Toodete ja ehitiste energiatõhususe järelevalve

Teadlikkuse suurendamine

1. Aktiivne teavitamine
2. Passiivne teavitamine

Piiratud ressursi kasutuse korraldamine

Planeerime ja koordineerime raadiosageduste, elektroonilise side numeratsiooni ja raudtee läbilaskevõimet ja korraldame ning kontrollime nende kasutust, täidame rakendusüksuse rolli Euroopa Liidu raudtee arendamise struktuurifondide jaotamisprotsessis.

Piiratud ressursi kasutamise korraldamisel on Tehnilise Järelevalve Ametil kaks eesmärki: piiratud ressursi optimaalse kasutamise tagamine ja ressursi kasutamise jätkusuutlikkuse tagamine.

MEETMED PIIRATUD RESSURSI KASUTUSE KORRALDAMISEKS

Piiratud ressursi optimaalse kasutamise tagamine

1. Raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõime jaotamine
2. Raudtee liiklusgraafiku menetlemine ja täitmise järelevalve
3. Raadiosageduste kasutada andmine ja järelevalve

Ressursi kasutamise jätkusuutlikkuse tagamine

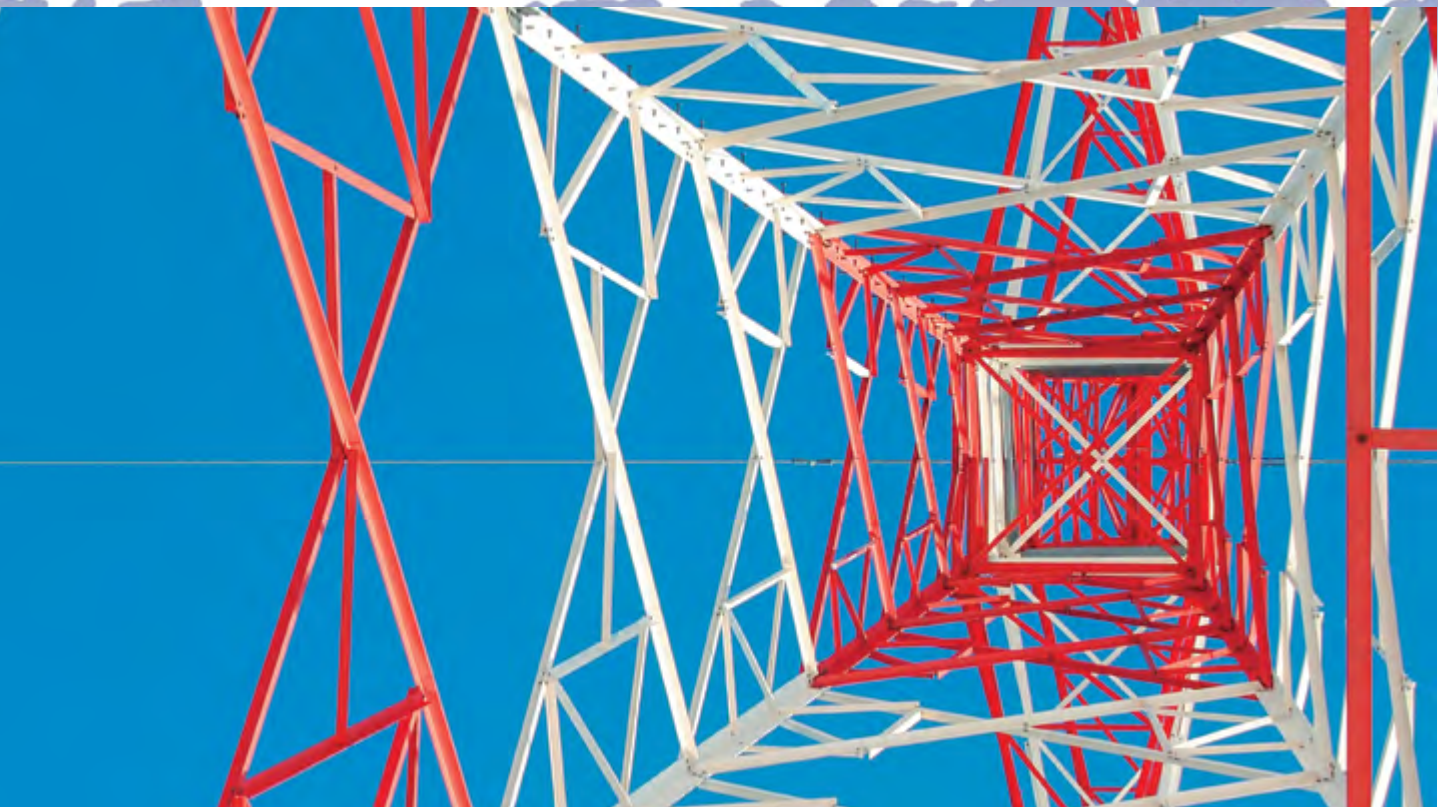
1. Raadiosagedusspektri kasutuse pikaajaline planeerimine
2. Numeratsiooniresursi piisavuse tagamine
3. Raudteevaldkonna EL struktuurifondide kasutamise korraldamine
4. Raudteeinfrastruktuuri kasutatavuse määramine

Ohutuse suurendamine

Tegevused ja tulemused

Ehituslalal kontrollime nii ehitisele (hooned ja rajatised) ehitamise ja hilisema kasutamise käigus esitatavate nõuete kui ka ehitusprotsessis osalejatele (omanik, ehitaja, omanikujärelevalve teostaja jne) pandud kohustuste täitmist. Samuti kontrollime majandustegevuse registri registreeringu õigsust ja nõuetekohase vastutava spetsialisti olemasolu.

Elektriohutuse osas kontrollime elektripaigaldiste kasutamise ohutust ja nõuetekohasust, elektritöö ettevõtete ohutusnõuete järgimist ja töid juhtivate isikute pädevust. Kontrollime elektriliini kaitsevõõndites tegutsemise nõuetekohasust. Teostame järelevalvet tehnilise kontrolli teostajate ja personali sertifitseerimisega tegelevate asutuste üle.

Ohtlike kemikaalide käitlemise järelevalvet teostame käitlemiseohutuse, ohtlikkuse kategooria määramise, teabelehe ja ohutusaruande nõuetele vastavuse ning kemikaali arvestamise ja kemikaalist teavitamise nõude täitmise üle.

Kaevanduste, karjääride ja turbaväljade järelevalve käigus kontrollime kaevandamise tehnoloogia ohutust ning kaevandamise dokumentatsiooni (projektid, arengukavad, tehnoloogiline dokumentatsioon) vastavust nõuetele, lisaks jälgime maavarade rikastamis- ja esmatöötlemise protsesside vastavust ohutusnõuetele. Viime läbi kaevandamise vastutava personali pädevuseksameid.

Lõhkmaterjalide ja pürotehniliste toodete järelevalvet teeme toodete käitlemise (valmistamine, hoidmine ja kasutamine) nõuetele vastavuse osas, lisaks viime läbi lõhkmaterjalisektori personali ja pürotehnilise toote käitlemise korraldaja pädevuseksameid.

Masinaohutuse järelevalve osas kontrollime masinate, sh. nende ohutusseadiste nõuetekohasust. Registreerimisele kuuluvate

kraanade, kaubaliftide ja tõstukite juures kontrollime vastutavate isikute ja käitajate nõuetekohasust, tehnilise kontrolli olemasolu ning paigaldamise, ümberehitamise ja remondi nõuetele vastavust. Samuti jälgime tehnilise kontrolli teostaja ja vastutavate isikute eksamineerijate vastavust kehtestatud nõuetele. Lisaks teostame järelevalvet potentsiaalselt plahvatusohtlike keskkondade määramise nõuetekohasuse ning seal kasutatavate seadmete ja kaitseüsteemide nõuete vastavuse üle.

Liftide ja köisteede (Eestis peamiselt suusatõstukid) osas kontrollime tehnilise kontrolli teostaja tegevuse nõuetekohasust ja lifti paigaldajate, remontijate ja hooldajate ning personali sertifitseerijate tegevust. Lifte ja tõstukeid kontrollime pisteliselt.

Küttegaasi (maagaas, vedelgaas, biogaas, tehisgaas) kasutamise ohutuse tagamiseks kontrollime gaasipaigaldiste kasutamist, ehitamist ning gaasitööde teostamist. Samuti jälgime gaasipaigaldise vastavust ohutusnõuetele ning kontrollime müügilolevate gaasiseadmete nõuetekohasust.

Surveseadmete juures kontrollime nende nõuetele vastavust, samuti paigaldamise, kasutamise, remontimise ja ümberehitamise ning ohtliku vedeliku anuma valmistamise nõuetele vastavust ning tehnilise kontrolli teostaja ja valmistaja ettevõtte suhtes sätestatud nõuete täitmist. Jälgime ka survetorustiku kaitsevõõndis tegutsemise nõuetele vastavust.

Raudtee ohutuse alal väljastame raudtee-ettevõtjatele ohutustunnistusi, ehitus- ja kasutuslube raudteerajatistele ning kooskõlastame raudteerajatiste ehitusprojektide aluseks olevaid planeeringuid ja projekteerimistingimusi. Koostöös Autoregistrikeskusega väljastame vedurijuhilubasid. Kontrollime raudteeinfrastruktuuri (rööbastee, side- ja turvanguseadmed, raudteeülesõidud) ehitamist, korrashoidu ja kasutamist ning raudtee kaitsevõõndis teostatavaid tegevusi. Jälgime raudteeohutuse ning raudteeliikluse korraldamise eest vastutavate isikute pädevust ning teostame järelevalvet raudteetranspordi tuleohutusnõuete täitmise ja ohtlike kaupade veo korralduse üle.

Ehitised ja ehitustegevus

2009. aastal viis Tehnilise Järelevalve Amet ehitiste ja ehitamise nõuetele vastavuse kontrollimiseks läbi 48 menetlust, millest ettekirjutusega lõppes 3. Ettevõtjate nõuetele vastavust kontrolliti 57 korral ning ettekirjutus tehti 16 juhu, millest omakorda 11 menetlust lõppes ettevõtte majandustegevuse registri registreeringu kustutamise ja osaleti 4 ehitisega toimunud õnnetuse uurimisel.

Üks mahukaim töö oli Keskkonnaministeeriumi hoone nõuetele vastavuse hindamine. Kuna hoone konstruktsioonid olid vajumise tõttu kohati oluliselt deformeerunud, tekkis kahtlus hoone edasise kasutamise ohutuses. Hoone kandekonstruktsioonide seisundile täpsema hinnangu saamiseks tellis Tehnilise Järelevalve Amet ekspertiisi. Ekspertiisi käigus ei tuvastatud hoone varisemise ohtu, vajumisest tekkinud kahjustused ei olnud hoone kandekonstruktsioonide kandevõimele ohtlikud. Hoone edaspidiseks ohutuks kasutamiseks pani Tehnilise Järelevalve Amet ekspertiisi tulemusel kokku juhised, mida hoone omanik järgima peab. Muuhulgas kohustavad juhised hoone omanikku jätkama vajumismõõtmisi 6- kuuliste vahedega, viima läbi hoone korralist tehnilist ülevaatust, tellima hoone vundamentide kontrollarvutused jms.

Uus regulatsioon: vettehitamine

2009. aasta jooksul toimus olulisi muudatusi ehitusvaldkonna regulatsioonis. Suurimaks muudatuseks oli 10.07.2009 jõustunud sadamaseadus, millega reguleeriti avalikesse veekogudesse kaldaga püsivalt ühendatud ehitiste kavandamine ja ehitamine. Regulatsiooni muudatus tõi Tehnilise Järelevalve Ametile kaasa kohustuse korraldada riigipoolse nõusoleku andmist ja tasu arvestamist avaliku veekogu kaldaga püsivalt ühendatud ehitistega koormamisel. Hoogustus peamiselt väikesadamate laiendamine ja rekonstrueerimine, kooskõlastamiseks esitati 12 maa-ala detailplaneeringud ja 4 objekti projekteerimistingimused, millega kavandatakse avalikku veekogusse kaldaga püsivalt ühendatud ehitisi (kaid, paadisillad, slipid jne).

Mida on õppida Solarise juhtumist?

13.10.2009 toimus vastavalt Solaris Keskuse Cinamoni kinosalis ripplaevaring. Juhtumi asjaolude väljaselgitamiseks algatas Tehnilise Järelevalve Amet uurimise, mille eesmärgiks oli tuvastada ehitusseaduse nõuete võimalikud rikkumised.

Uurimise raames teostas Tehnilise Järelevalve Amet põhjaliku sündmuskoha vaatluse, osales ripplae kandekonstruktsioonide mõõdistamistel ja teostusjoonise koostamisel, analüüsis ehitamise tehnilist dokumentatsiooni ning võttis ütlused ehitusprotsessis osalenutelt. Uurimine tuvastas Cinamoni kinosali ehitusprotsessis mitmeid projekteerimisega, ehitamisega, ehitusjuhtimisega ja omanikujärelevalvega seotud puudujääke, millest suuremad olid:

- ◆ Kinosaalide ripplagede ehitamiseks koostatud tööprojekt oli puudulik
- ◆ Kinosaalide ripplae ei olnud ehitatud vastavalt projektile
- ◆ Ehitustoodete paigaldamisel ei järgitud tootjapoolseid juhiseid

Solarise juhtumi õppetunniks on see, et ripplae ehitamisel ei saa ripplage alati käsitleda kui siseviimistluselementi ning keerukamatel juhtudel on ripplae ehitamiseks vaja detailset projekti. Samuti on oluline, et kõik ehitusprotsessis osalejad järgiksid ehitusseadusest tulenevaid nõudeid. Päevakorda tõusis ettevõtjate vähenenud vastutus ehitusseaduse nõuete rikkumiste puhul ning sellest tulenev vajadus regulatsiooni muuta.

Solarise juhtumi tekkepõhjuse ja põhjustajate selgitamiseks viib menetlust läbi Põhja Politseiprefektuur, menetlus jätkub 2010 aastal.

Elektripaigaldised ja -tööd

Elektripaigaldiste ja -tööde järelevalvet teostab Tehnilise Järelevalve Amet üle kogu Eesti. 2009. aastal viidi läbi 300 menetlust, mille käigus tehti 94 ettekirjutust. Laekunud kaebuste ja avalduste alusel algatati 144 menetlust. Elektripaigaldise kasutamise seotud menetlusi oli 196, ettekirjutusi tehti 66.

- ◆ 7 korral rikuti käidukorralduse nõudeid
- ◆ 24 korral oli tegu elektriõhusnõuetele mitte vastava elektripaigaldisega
- ◆ 46 korral oli tegemata elektripaigaldise tehniline kontroll
- ◆ 7 korral avastati puudused elektripaigaldise dokumentatsioonis

Tegevuse järelevalve menetlusi teostati 49, ettekirjutusi tehti 20. Majandustegevuse registrist kustutati 1 elektritööde ettevõtja.

- ◆ 19 korral rikuti elektritööde tegemise nõudeid
- ◆ 9 korral rikuti tehnilise kontrolli teostamise nõudeid

Kaitsevööndi nõuete rikkumise tuvastamiseks viidi läbi 34 menetlust. Väärteomenetlusi algatati 9 korral ning elektripaigaldise kaitsevööndite nõuete rikkumise kohta tehti ettekirjutusi 8 korral.

Korterelamu ühiskasutuses olevate elektripaigaldiste kontroll on kohustuslik

Eestis toimub igal aastal arvukalt elektrist põhjustatud tulekahjusid. Õnnetuste ennetamiseks tuleb hoonete omanikel tellida elektripaigaldise tehniline kontroll, mida võivad teha ainult akrediteeritud ja majandustegevuse registris registreeritud tehnilise kontrolli teostajad.

Korraline tehniline kontroll on kohustuslik kõikidele elektripaigaldistele, välja arvatud neile, mis asuvad mitte majanduslikul otstarbel kasutatavates hoonetes nagu eramajad, korterid, suvilad ning väikehitised.

Korterelamutes tuleb korraline kontroll läbi viia ühiskasutuses olevates elektripaigaldistes, mis asuvad tavaliselt koridorides, keldrites või põõningutel. Korterites paiknevatele elektripaigaldistele ei ole korraline tehniline kontroll kohustuslik. Korterelamu ühiskasutuses olevale elektripaigaldisele on kohustuslik korralist kontrolli teostada iga viie aasta tagant.

Õnnetused elektriga

2009. aastal uuris Tehnilise Järelevalve Amet 7 elektriga seotud õnnetusjuhtumit, milles sai kergemalt vigastada 2 ja raskemalt 3 inimest ning hukkus 2 inimest. Neljal juhul oli tegemist tööõnnetusega, kolm õnnetust juhtus olmeoludes. Elektrist põhjustatud tööõnnetustes ei hukkunud 2009. aastal ükski inimene, olmeoludes hukkus kaks inimest. Kaitsevööndi nõuete rikkumise tõttu ei juhtunud ühtegi õnnetust.

2009. aasta oli mõneti erandlik õnnetuste toimumise piirkonna poolest. Kui enamus õnnetusi (52 %) on eelnevatel perioodidel toimunud Põhja-Eestis (Tallinnas, Harjumaal ja Ida-Virumaal), siis eelmisel aastal ei olnud Põhja-Eestis ühtegi elektrist põhjustatud õnnetust ja suurem osa õnnetustest toimus Lõuna-Eestis. Enamus viimase aja õnnetusi on toimunud jaoturites- alajaamades ning liitumiskilpides. Suhteliselt palju õnnetusi on juhtunud ka õhuliini- ja kaevetööde tegemisel.

Üldjuhul toimuvad elektrist põhjustatud õnnetused suvisel ajal kolmandas kvartalis (46 % üldarvust). 2009. aastal toimus enamus õnnetusi aga teises kvartalis. Õnnetuste peamiseks põhjusteks on elektriohutusnõuete eiramine ja ebaõige tegutsemine elektritöödel.

Masinaid

Masinate, sh vahetatavate seadmete, ohutusseadiste, töstmise abiseadiste, kettide, trosside ja lintide, eemaldatavate jõuülekandemehhanismide ja osaliselt komplekteeritud masinate puhul kontrollib Tehnilise Järelevalve Amet nõutava dokumentatsiooni ja masina märgistuse, sh eestikeelsete hoiatustekstide olemasolu ja vastavust nõuetele.

Registreerimisele kuuluvate kraanade, kaubaliftide jms masinate puhul kontrollitakse vastutavate isikute ja käitajate nõuetekohasust, tehnilise kontrolli olemasolu ning masinatööde (paigaldamine, ümberehitus, remont) nõuetele vastavust. Samuti kontrollitakse tehnilise kontrolli teostaja ja vastutavate isikute eksamineerija vastavust kehtestatud nõuetele ning potentsiaalselt plahvatusohtlike keskkondade määramise ja seal kasutatavate seadmete ning kaitseüsteemide nõuetekohasust. 2009. aastal algatas Tehnilise Järelevalve Amet 51 menetlust, mille käigus kontrolliti 77 masinat ja seadet. 30% juhtudest tehti ettekirjutus.

2009. aastal viis Tehnilise Järelevalve Amet läbi ühiskontrolle koos Tarbijakaitseametiga ning tegi koostööd paljude teiste asutustega nii siseriiklikult (Tööinspeksioon, Päästeamet, EMTA, Eesti Standardikeskus, Politsei ja Prokuratuur, Kaitseressursside Amet) kui ka Euroopa Liidu tasandil (Euroopa Komisjon, Soome Sotsiaal- ja Tervishoiuministerium). Osaleti Euroopa Liidu liikmesriikide järelevalveasutuste administratiivse koostöö (AdCo) koosolekul Tampere ja administreeriti toodete andmebaasi ICSMS (www.icsms.org) riigi tasandil.

2009. aastal oli turule lastavate masinate puhul levinumaks probleemiks ebapiisav märgistus ja tõlkimata juhendid. Täheldada võis CE märgita masinate müügiatsete mõningast

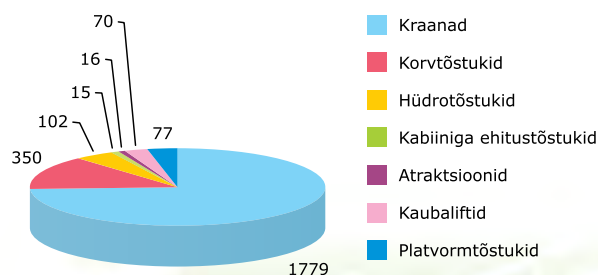
suurenemist. Ohutuse seisukohalt on jätkuvalt kõige probleemsemad omavalmistatud masinad, mille konstrueerijatel ja valmistajatel reeglina puuduvad vajalikud teadmised masinaohutusest.

Paljud ehitusega seotud registreeritavad masinad (kraanad, korvtõstukid jne) ei olnud ajutiselt kasutusel seoses tellimuste puudumisega. Kasutusel olevate masinate puhul üritati kokku hoida tehniliste kontrollide mittetellimise ja kasutamise järelevaatajate mittepalkamisega. Ettevõtete pankrottide ja struktuurimuutuste tagajärjel oli mõningatel juhtudel kaotsi läinud masinate dokumentatsioon.

2009. aastal viis Tehnilise Järelevalve Amet läbi vääртеomenetluse seoses õnnetusjuhtumiga, kus ohutusnõuetele mittevastava masina valmistamise ja kasutamise tagajärjel hukkus inimene. See juhtum näitas ilmekalt, kuidas ohutusnõuete eiramine viib vältimatult varem või hiljem raskete tagajärgedeni.

Tehnilise Järelevalve Ameti andmekogus oli seisuga 31.12.2009 registreeritud masinaid aktiivsetena 2409:

2009. aastal valmis Tehnilise Järelevalve Ametil infovoldik, mis annab ülevaate masina vastavushindamise protseduuridest, riskide hindamisest, ohutusnõuetele vastava masina projekteerimisest, märgistusest ning masinaohutusega seotud standarditest.

Ohutuseadiste ja piirete vajalikkusest

Tootmises kasutatakse palju seadmeid, mis vale kasutamise korral võivad olla inimesele ohtlikud põhjustades vigastusi või halvimal juhul ka surma. Tootmisprotsesside ohutuse tagamiseks on mitmeid meetodeid.

Mehaaniliste ohtude (muljumisoht, löikeoht jne) vältimiseks on levinuim meetod piirete lisamine. Piirdeid väldivad kokkupuudet liikuvate masinaosadega. Kui ligipääsu ohutsooni ei saa või ei ole otstarbekas piiretega takistada, kasutatakse ohutusseadiseid (valguskardinad, puutetundlikud matid ja servad jne). Nii piirdeid (kaitsekatted) kui ka ohutusseadiseid on hädavajalikud masina ohutu kasutamise tagamiseks. Vaatamata sellele, et mõnikord võivad nad põhjustada teatud ebamugavust ja vähendada tootlikkust ning nende korrashoidmine nõuab teatud kulutusi, ei tohi ohutusseadeldisi omavoliliselt kõrvaldada või rikkuda. Nende eemaldamisest ja ärapetmisest saadav võit on üldjuhul üürrike, kõrge risk realiseerub varem või hiljem raske õnnetusena.

Liftid ja köisteed

Tehnilise Järelevalve Amet teostab järelevalvet tõsteseadmete turule laskmise ja kasutamise, tõsteseadmetööde ning tehnilise kontrolli teostaja tegevuse üle. 2009. aastal viis Tehnilise Järelevalve Amet läbi 3594 tehnilist kontrolli, millest kolmveerand olid positiivse tulemusega. 2009. aastal ei toimunud liftidega ühtegi õnnetust. 2009. aastal algatati 60 menetlust, nendest 46 lifti, 10 masina (kaubalift ja platvormtõstuk), 2 köistee omaniku/valdaja ja 2 tõsteseadmetöid tegeva isiku osas. Menetluste tulemusena koostati 58 haldusakti, millest 36 olid ettekirjutused. Kokku kontrolliti 135 lifti, 2 kaubalifti, 10 platvormtõstuki ja 4 köistee kasutamist. Seisuga 31.12.2009 oli Tehnilise Järelevalve Ameti andmekogus registreeritud 12 köisteed ehk Eesti oludes suusatõstuki ning 4514 lifti, millest 4420 olid aktiivselt kasutusel.

2009. aasta oktoobris korraldas Tehnilise Järelevalve Amet kolmanda korralise lifti ohutuse nõukoja istungi, millest võtsid osa lifti kasutamissohutusega seotud erinevate asutuste esindajad. Istungi põhiteemadeks olid vananenud liftide renoveerimine, eskalaatorite võimalik arvamine registreeritavate seadmete nimistusse ning tuletoorjate liftidele esitatavate nõuete järgimine. Viimase teema puhul on probleemiks, et ehitusprojektide kooskõlastamisel ei nõuta ega kontrollita pahatihti tuletoorjate liftide olemasolu ja nende vastavust nõuetele. Eesmärgiks seati koostöös Päästeametiga ehitistesse nõuetekohaste tuletoorjate liftide paigaldamise tagamine.

Vanad liftid, kas probleem?

Eestis on suurimaks probleemiks kunagises Nõukogude Liidus toodetud liftide amortiseerumine. Umbes 45 % ehk pea pooled kasutusel olevatest liftidest on vanamad kui 25 aastat. Korteriühistutel napib vahendeid liftide renoveerimiseks või uute vastu vahetamiseks. Probleem on levinud pea kõikjal Euroopas, mistõttu on see teema viimastel aastatel aktuaalne ka Euroopa Komisjonis, kus töötatakse välja lahendusi vananemisest amortiseerunud liftide ohutustaseme suurendamiseks ning liftide omanike toetamiseks. Vananenud liftide ohtude kaardistamiseks Eestis on läbi viidud riskihindamised, saadud tulemuste analüüsi jätkatakse 2010. aastal.

2009. aastal valmis Tehnilise Järelevalve Ametil infovoldik, mis annab ülevaate liftiohutusega seotud olulistest teemadest. Infovoldik kaardistab liftiga seotud ohullikud ja olulisemad seadised ohtude vältimiseks, kirjeldab lifti soetamise ja kasutusele võtmise erinevaid toiminguid, tutvustab lifti omaniku kohustusi ja annab ohutuslaseid nõuandeid lifti kasutajale.

Tehvandi hüppemäe lift

2009. aastal jätkus Tehvandi hüppemäega seotud menetlus. 2008. aasta septembris kontrollis Tehnilise Järelevalve Amet Tehvandi suusahüppetorni paigaldatud tõsteseadme kasutamist. Kontrollimise käigus tuvastati, et hüppetorni on paigaldatud alaliselt ehitustõstuk Geda 7P ning seda kasutati sportlaste ja vaatetorni külastajate teenindamiseks. Tehnilise Järelevalve Amet oli seisukohal, et sellist tõsteseadet ei tohi kasutada vastava väljaõppeta inimeste poolt.

Järelevalve tulemusena tehti Tehvandi Spordikeskus SA-le ettekirjutus, millega keelati ehitustõstuki kasutamine puuduste kõrvaldamiseni. Ettekirjutuse kohaselt tuli ehitustõstuk ja selle kasutamine viia vastavusse lifti ja köistee ohutuse seadusega kehtestatud nõuetele. Tehvandi spordikeskus vaidlustas ettekirjutuse ja oli seisukohal, et see ei ole kooskõlas kehtiva õigusega ning tuleb kehtetuks tunnistada. Spordikeskus oli arvamisel, et lifti ja köistee ohutuse seadus ehitisse paigaldatud ehitustõstuki puhul ei kohaldu, kuna seda kasutatakse kui töövahendit töötervishoiu ja tööohutuse seaduse tähenduses.

Samuti viidati Otepää Vallavalitsuse poolt väljastatud ehitus- ja kasutusloale ning õigustatud ootusele, et ehitus vastab asjakohastele nõuetele. Tehnilise Järelevalve Amet spordikeskuse vaiet ei rahuldanud. Peale vaideotsusega tutvumist otsustas Tehvandi spordikeskus esitada kaebuse ja esialgse õiguskaitse taotluse Tallinna Halduskohtule. Kohus jättis esialgse õiguskaitse taotluse rahuldamata, viidates hinnangule, et kaebusel ei ole eduväljavaateid. Samuti kinnitas kohus, et hüppetorni paigaldatud tõsteseade vastab lifti ja köistee ohutuse seaduse lifti definitsioonile ja et tegemist ei ole töövahendiga.

2009. aasta jaanuaris toimus Tallinna Halduskohtus istung, kus arutati Tehvandi spordikeskuse kaebust Tehnilise Järelevalve Ameti ettekirjutuse peale ning mille tulemusena otsustati alustada läbirääkimisi probleemile lahenduse leidmiseks. Spordikeskus alustas Tehnilise Järelevalve Ametiga konsulteerides toiminguid uue nõuetekohase lifti paigaldamiseks. Tehnokontrollikeskus viis Tehvandi hüppetorni paigaldatud liftil läbi kasutamisele eelneva tehnilise kontrolli, mille käigus lift registreeriti ja tunnustati nõuetele vastavaks. Sellega menetlus lõpetati ja Tehvandi hüppemägi sai endale nõuetekohase lifti.

Surveseadmed

Surveseadmete järelevalve käigus kontrollib Tehnilise Järelevalve Amet surveseadme (aurukatlad, surveanumad, survetorustikud, aerosoolballooned jms.) nõuetekohasust ning paigaldamise, remontimise, kasutamise, valmistamise ja ümberehitamise vastavust kehtestatud nõuetele.

Olulise osa järelevalvest moodustab surveseadmete tehnilise dokumentatsiooni kontroll, mille alusel hinnatakse, kas seadme märgistus, tehnilised näitajad ja tüüp vastab dokumentatsioonis esitatud andmetele.

Gaasiseadmed ja -paigaldised

Gaasivaldkonna järelevalves keskendus Tehnilise Järelevalve Amet 2009. aastal peamiselt kasutus- ja tegevusjärelevalvele. Ühtekokku teostati sadakond kontrollkäiku, mille jooksul kontrolliti gaasipaigaldiste nõuetekohast kasutamist, ehitamist ning gaasitööde teostamist. Järelevalve käigus hinnatakse gaasipaigaldise vastavust ohutus- ning tehnilistele nõuetele. Gaasitööde teostajate ja gaasipaigaldiste ehitajate puhul kontrollitakse personali pädevust ning kutsetunnistuste kehtivust, samuti asjakohaste registreeringute olemasolu majandustegevuse registris.

2009. aastal valmis Tehnilise Järelevalve Ametil infovoldik, mis annab gaasiseadmete kasutajale, paigaldajale ja müüjale informatsiooni gaasiseadmete turujärelevalve, teabega varustamise ning märgistamise kohta. Infovoldikus on kompaktne ülevaade gaasiseadme paigaldamisele, hooldamisele, kasutusele võtmisele ning kasutamisele seatud nõuetest.

Gaasipliidid ja soojaveboilerid kodus

Eraldi esiletõstmist väärivad kodukasutuses olevate gaasiseadmetega seotud probleemid. Oluline on meeles pidada, et gaasiseade tuleb paigaldada nii, et selle hooldamine, kontrollimine ning ligipääs juhtimisseadistele ei oleks raskendatud. Eriti tähtis on seda nõuet järgida vanemate hoonete puhul, mille gaasipaigaldised võivad olla amortiseerunud, ning gaasitorustikud ja gaasiarvestid on hilisemate ümberehituste käigus viimistlusplaatidega kaetud.

Ettenähtud 15 aastase kasutusaja ületanud kodus kasutatavatele gaasiseadmetele tuleb tellida tehniline kontroll ning seadet võib edaspidi kasutada üksnes juhul, kui see on tehniliselt korras. Paraku on esinenud mitmeid juhtumeid, kus korterivaldajad -ja ühitud on amortiseerunud gaasipaigaldiste ja seadmete kontrolli tegemata jätnud. Halvemal juhul on vajalikke gaasitöid teostanud selleks mittepädev isik või korterivaldaja ise.

Väikeste matkapliitide puhul, mida kasutatakse sageli väljasõitudele ning suvilate kitsastes oludes, on oluline jälgida asjakohaste eestikeelsete hoiatuskleebiste olemasolu. Hoiatuskleebised on olulised, et vältida gaasiseadme valest käsitsemisest tingitud tuleõnnetusi.

Gaasigrillid on eestlaste hulgas populaarsed

Gaasigrill on eestlaste hulgas populaarne müügiartikkel. Gaasi kasutamine kätkeb endas alati ohtu ja õnnetuste vältimiseks tuleb kasutada üksnes korras ja ohutusnõuetele vastavat grilli ning teha seda vastavalt kasutusjuhendile. Gaasigrilli ostes tuleb veenduda, et seadmel on olemas kasutamist ja hooldamist tutvustavad juhendid ning tootjapoolne märgistus, mis annab tunnistust tema nõuetele vastavusest.

Gaasigrilli olulisteks parameetriteks on kasutatava gaasi liik, kasutusrõhk (Eestis maksimaalselt 30 mbar) ning CE-märgistus ehk nõuetele vastavust tõendav märgistus, mille võib gaasiseadme valmistaja oma tootele panna alles siis, kui seade on läbinud vastavushindamise ja tunnustatud kehtivatele ohutusnõuetele vastavaks. Ilma CE- märgistuseta seadet ei tohi Euroopa Liidus müüa.

Ohtlike kemikaalide käitlemine

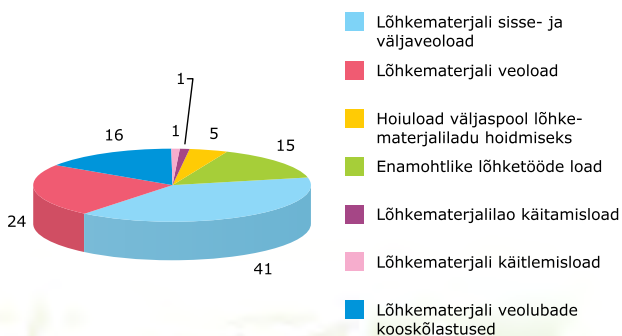
Kemikaalidel on oluline osa meie igapäevaelus. Kemikaale tuleb kasutada tootmises nii, et nende ohtlikest omadustest tulenev võimalik kahju oleks välistatud või minimaalne. Suurema tähelepanu all on eelkõige suurõnnetuse ohuga ettevõtted. Tehnilise Järelevalve Amet teeb tihedat koostööd teiste järelevalveasutustega nagu Päästetamet, Tööinspeksioon, Terviseamet. Samuti osaletakse rahvusvahelises koostöös ning kemikaaliohutust käsitlevas seadusloometöös. Lähiajal on kavas välja töötada täiesti uus seadus.

Tehnilise Järelevalve Ameti pädevuseks on kemikaalide käitlemise ohutus tööstusettevõtetes, mis tuleneb suure osas Seveso II (82/96/EÜ) direktiiviga kehtestatud nõuetest. Nõuete eesmärgiks on kaitsta inimesi, vara ja keskkonda ohtlike kemikaalide käitlemisest tulenevate õnnetusriskide eest. Ohtlikeks kemikaalideks loetakse tervisele ja keskkonnale ohtlikke aineid, samuti nn põlevaid vedelikke, maagaasi, vedelgaasi jne. Ohtlike kemikaale käideldakse ning ladustatakse pea kõigis kemikaalide käitlemisega tegelevates ettevõtetes nagu põlevkivikeemiatahased, kütuserminaalid, värvitootmine, energia tootmine, veepuhastus jne.

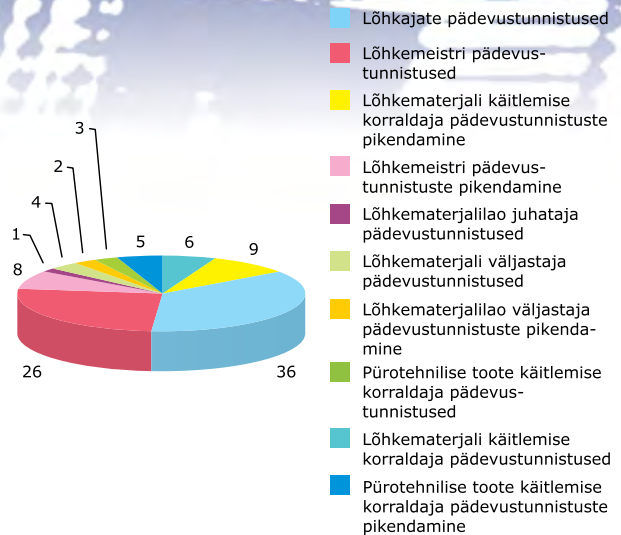
2009. aastal kontrollis Tehnilise Järelevalve Amet 50 ettevõtet, sealhulgas 34 suurõnnetuse ohuga ettevõtet. Tehti 34 ettekirjutust ja koostati 16 järelevalveakti. Esmakordselt kontrolliti 15 ettevõtet. Probleemiks on kujunenud uued firmad, kes pakuvad suurõnnetuse ohuga ja ohtlike ettevõtte dokumentide (sh riskianalüüside) koostamise teenust. Samas on nende tööde teostajate kvalifikatsioon nii madal, et esitatud dokumendid ei vasta seadusandluse nõuetele ja järelevalvet teostatavatel ametnikel kulub asjatult palju aega ning energiat ebaprofessionaalselt koostatud tööde läbivaatamiseks.

Pürotehnika ja lõhkematerjalid

Tehnilise Järelevalve Ameti pädevuseks on järelevalve turule lastud lõhkematerjali nõuetele vastavuse, lõhkematerjalisektori ettevõtja, pürotehnilise toote käitleja ning lõhkematerjali ja pürotehnilise toote käitlemise nõuetele vastavuse üle. Kontrollitakse ka lõhkematerjali käitlemisega seotud objektide nõuetele vastavust. Tehnilise Järelevalve Amet väljastab pürotehnika ja lõhkematerjali valdkonnaga seotud lubasid- lõhkematerjali käitlemisloa, lõhkematerjalitehase ja -lao käitamisluba, sisse- ja väljaveoluba, veoluba, enamohtlike lõhketööde lube. Kuna hetkel puudub Eestis pürotehnika ja lõhkematerjali valdkonna personali sertifitseerija, siis väljastab Tehnilise Järelevalve Amet ka lõhkematerjali käitlemise korraldaja, lõhkemeistri, lõhkaja ja pürotehnilise toote käitlemise korraldaja pädevustunnistusi.

2009. aastal väljastatud pürotehnika ja lõhkematerjali valdkonna load

2009. aastal väljastatud vastutavate spetsialistide pädevustunnistused

Pürotehniliste toodete veo teatise laekus 2009. aastal Euroopa Liidust Eestisse 10. Kasutuslubade registrisse kanti 153 pürotehnilist toodet.

Lõhkematerjali käitlemisloa omab Eestis hetkel 12 juriidilist isikut. Pürotehnilise toote käitlemise (kasutamine, hoidmine, võõrandamine) õiguspärane registreering on 27 ettevõtjal.

2009. aastal alustati 43 menetlust, millest 14 lõppesid ettekirjutusega. Levinumad rikkumised lõhkematerjaliladude kontrollimisel olid ladustamisvõrgude liigne kõrgus, ohuala kauguste arvutused, mikrokliimaseadmete puudumine. Lisaks oli 3 väärtomenetlust lõhkematerjali käitlemise nõuete rikkumisel.

2009. aasta mais toimus kokkusaamine ning andmete võrdlus väljastatud sisse- ja väljaveolubade osas Maksu- ja Tolliametiga. Osaleti Eesti Pürotehnikute Liidu koosolekul ja vabakuulajana pürotehnikute kutsetunnistuste väljastamise komisjoni töös.

Lõhkematerjali hoiustamise regulatsioon täpsemaks

2009. aasta kevadel viis Riigikontroll läbi auditi pürotehnika järelevalve tulemuslikkuse osas. Samaaegselt tegeles Tehnilise Järelevalve Amet lõhkematerjaliseaduse muutmissetepanekuga.

Järelevalveasutuste koostöös ja Riigikontrolli ettepanekuid arvesse võttes tehti lõhkematerjaliseaduses olulised muudatused. Muudatuste tulemusena lülitati KAPO esindajad lõhkematerjalilao käitamisluba vastuvõtukomisjoni liikmeteks, EMTA esindajad kaasati lõhkematerjali käitlemisloa komisjoni töösse ja Tehnilise Järelevalve Ametile lisandus kohustus teavitada kohalikku omavalitsust lõhkematerjalilao käitamisluba taotluse saabumisest ja anda arvamuse avaldamise õigus.

2010. aastast alates on Tehnilise Järelevalve Ametil kohustus teavitada ka KAPO-t enamohtliku lõhketöö loa väljastamisest. Lisaks tuleb teavitada KAPO-t ja PPA-d lõhkematerjali veolubade (Euroopa Liidu ja Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigid) väljastamisest.

Suurim muudatus ettevõtjatele on kemikaaliseaduse nõuete täitmise kohustus lõhkematerjalilao ja -tehase käitamisluba taotlemisel.

Kaevandamine

Kaevandamise järelevalve hõlmas 2009. aastal põlevkivi kaevandamist ja rikastamist ning lubjakivi karjääre. Viidi läbi 20 menetlust, tehti 6 ettekirjutust ja 14 järelevalve akti. Ettekirjutuste sisuks olid põlevkivi kaevandamise järelevalve käigus avastatud puudused, näiteks kambriblokkide lae toetus, ventilatsioon ja konveiertransport ning lubjakivi karjääri veekõrvaldus.

Põlevkivi allmaakaevandamisel toimus 2 tööõnnetust. Mõlema õnnetusjuhtumi kohta koostati ettekirjutus täiendavate ohutusmeetmete rakendamiseks tööprotsessi täiendamisel. Lisaks toimus kahe Estonia kaevanduses asetleidnud avarii - kaevanduse konveierstrekil toimunud põlengu ja diiselmootorite süttimise uurimine. Uurimine lõppes vääртеomenetluste ja rahatrahvidega, kokku summas 65 000 krooni.

2009. aastal tegeles Tehnilise Järelevalve Amet jätkuvalt kaevandamise vastutavate isikute eksamite läbiviimisega. Lisaks osaleti Maavarade komisjoni ja Hüdrogeoloogilise puurimise litsentsikomisjoni töös ning veeseaduse muutmise seaduse ettepanekute koostamisel.

Konverents lõppes Tallinnas kokkuvõtete tegemise ja memorandumi allkirjastamisega, milles rõhutati keskkonناسäästlikkuse olulisust.

Mäekonverents Eestis

2009. aasta suvel korraldas Tehnilise Järelevalve Amet Tallinnas Euroopa Liidu riiklike mäejärelevalve asutuste XV konverentsi. Konverents on toimunud erinevates Euroopa Liidu liikmesriikides igal aastal alates 1994. aastast ning on kujunenud kaevandamise tehnoloogia alase järelevalve valdkonnas oluliseks sündmuseks.

2009. aasta konverentsi läbivaks teemaks oli jäätmekäitlemine mäetööstuses. Kaevandamistööstus moodustab olulise osa Eesti majanduses, pannes aluse meie energeetikale, õlitööstusele ja ehitusmaterjalide tööstusele.

Mäetööstuse jäätmed kujutavad endast kaevandamise tehnoloogilise protsessi lahutamatu osa ja nende kasutamine majanduses on oluline. Samuti on majanduslike kaalutluste kõrval vajalik pöörata pidevalt tähelepanu kaevandamise negatiivsete tagajärgede kõrvaldamisele ning inimese, vara ja keskkonna ohutust tagavate meetmete rakendamisele.

Konverentsil osalesid spetsialistid kokku 11 riigist - Suurbritanniast, Saksamaalt, Poolast, Austriast, Rumeeniast, Ungarist, Soomest, Tšehhist, Slovakkias, Sloveeniast ja Eestist.

Raudteerajatised ja -veerem

2009. aastal jätkas Tehnilise Järelevalve Amet Koidula raudtee piirijaama ehituse rööbastee ja teiste raudteerajatiste ehitusjärelevalvet. Raudteerajatiste ehitamine edeneb Koidulas suuremate probleemideta. 2009. aastal pöörati suurt tähelepanu raudteesildade kui ohutuse seisukohalt oluliste objektide olukorrale. Järelevalvetoimingud viidi läbi Tallinna ja selle lähimbruse, Tallinn-Narva, Narva ning Tartu-Valga ja Tartu-Orava liinidel asuvate raudteesildade osas. Olukord oli rahuldav, leiti mõningaid väikesi puudujääke, mis raudtee-ettevõtja poolt said kõrvaldatud.

Omapärase vahepalana osales Tehnilise Järelevalve Amet kooskõlastaja ja vaatlejana AS EVR Infra Tapa raudteejaama territooriumil läbiviidud Kaitseväge pioneeripataljoni õppusel, mille käigus varistati Tapa jaama ehitamise ja sidekeskuse kolmekorruselise hoone. Aasta lõpus väljastati kasutusload kümnele eurokõrgusele viidud ooteplatvormile.

Tehnilise Järelevalve Ameti raudteeinfrastruktuuri osakonna igapäevatoos kontrolliti nii suurimate infrastruktuuri-ettevõtjate kui ka väiksemate mitteavalike raudteeinfrastruktuuri omanike raudteerajatiste olukorda raudteeülesõidukohtade, ooteplatvor-

Koidula raudtee piirijaam

mide, sildade ning rööbasteede osas. Järelevalvetoimingute käigus koostati kokku 41 protokoll, kus fikseeriti olukord kontrolli ajal ning tehti 10 ettekirjutust kohustusega kõrvaldada avastatud puudused.

2009. aastal algatas Tehnilise Järelevalve Amet kokku kaks vääртеomenetlust loata raudteerajatiste ehitamise asjaolude uurimiseks ning kolm vääртеomenetlust raudteerajatiste kahjustamise põhjuste väljaselgitamiseks. Samuti algatati üks vääртеomenetlus uurimaks raudteeõnnetust, mille käigus vagun põrkas kokku raudteele liiga lähedale ladustatud raudbetoonplaatide virnaga.

2009. aastal alustati Tehnilise Järelevalve Ameti järelevalve infosüsteemi (JVIS) juurde raudteeliiklusregistri mooduli loomisega. Uue mooduli kavandamisel arvestati raudteeveeremi registrile esitatud Euroopa Liidu nõuetega. Raudteefrastruukturi rajatiste registreerimisel laiendati registreerimiseks kuuluvate andmete/rajatiste mahtu. 2009. aasta lõpul kanti riiklikus raudteeliiklusregistrist säilitatud raudteeveeremi, raudteefrastruukturi ja vedurijuhtide andmed üle JVIS-esse.

Raudteevaldkonna andmete registreerimine ja töötlemine JVIS-es on loonud platvormi järelevalvetoimingute tulemuste registreerimiseks ja töötlemiseks ühtses keskkonnas registriandmetega. Ka on uue infosüsteemi mooduli rakendamine kiirendanud registrikannete kohta informatsiooni saamist.

2009. aastal teostati 2470 kaubavagunitega ja 146 veduritega seotud registrikannet. Põhiliseks põhjuseks oli raudteeveeremi omanike ja valdajate vahetamine, millele lisandusid uute veeremite registreerimine.

	Kaubarongid			Reisirongid				Muu
	Diiselveður	Tsisternvagun	Kaubavagun	Diislrongi mootorvagun	Elektrirongi mootorvagun	Siseriikliku reisivagun	Rahvusvah. reisivagun	Eriotstarbeline veerem
Kokku registris	306	13362	4922	32	23	95	65	127
Neist 2009 esma-registreering	-	1910	73	-	-	-	18	18

Raudteeregistris registreeritud veerem 2009 aasta lõpu seisuga

2008. aastal alanud uute reisirongide hanke väljakuulutamise dokumentide läbitöötamise ja hankija konsulteerimise järgselt osalesid Tehnilise Järelevalve Ameti ametnikud 2009. aastal vaatlejatena uute elektri- ja diislrongide hankekommisjoni töös. Põhiliseks uute reisirongide reisijatele suunatud visiitkaardiks on rongide mugavus ja liikumiskiirus.

Ohutusjuhtimise süsteemi käivitumisest

Tehnilise Järelevalve Amet teostab järelevalvet raudtee-ettevõtte ohutusjuhtimise süsteemi rakendumise üle. Raudtee-ettevõtja ohutusjuhtimise süsteemi eesmärgiks on võimalikult suures ulatuses maandada tegevuste riske ja leevendada võimalikke tagajärgi. Ohutusjuhtimise süsteem kajastab nii raudtee-ettevõtjast kui ka kolmandatest isikutest tingitud asjaolusid, millel on otsene või kaudne mõju raudteeohutusele.

Raudtee-ettevõtja ohutusjuhtimise süsteemi alused on alates 2008. aastast ühtsed kogu Euroopa Liidus. Raudtee-ettevõtjal peab olema kehtiv ohutusjuhtimise ohutustunnistus (A-osa) ja tegutsemise ohutustunnistus (B-osa). Raudteeveo-ettevõtjale väljastatud ohutusjuhtimise süsteemi ohutustunnistus (A-osa) on kehtiv kõikides Euroopa Liidu liikmesriikides ning on raudteeveo-ettevõtjale tegutsemise ohutustunnistuse (B-osa) väljastamise eelduseks. Raudteeveo-ettevõtjatele väljastatud ohutustunnistused kantakse Euroopa Raudteeagentuuri ühtsesse andmebaasi. Raudteeveo-ettevõtjatele on kokku väljastatud 40 ohutustunnistust (A ja B osa), millest 10 ohutustunnistust on 2009. aastal väljastatud kui „muudetud ohutustunnistused“. Ohutustunnistuse muutmise vajadus on tingitud ettevõtte jagunemisest või ettevõttesisestest muudatustest.

Kaheosalise ohutustunnistuste nõue raudtee-veoettevõtjatel ning avaliku raudteefrastruukturi majandajatel on andnud Tehnilise Järelevalve Ametile suuremad võimalused ohutusjärelvalve läbiviimiseks. Samas tagab raudtee-ettevõtjate kohustus ohutusnõuded pidevalt ajakohased hoida nii ohutuse kasvu kui ka tihendama infovahetuse Tehnilise Järelevalve Ametiga. 2009. aastal toimus raudteeülesõidukohtadel 7 raudteeveeremi ja autotranspordivahendi kokkupõrget, milles sai vigastusi üks inimene ning hukkus kolm inimest. Raudteeveeremi otsasõidujuhtumeid jalakäijatele toimus 11 korral. Nendes juhtumites sai vigastada kuus ja hukkus viis inimest. Ka toimus üks otsasõidujuhtum raudteetöötajatele, milles hukkus kaks inimest.

Raudteeplatvormid uues kuues

Aastal 2009 said alguse kaks Euroopa Liidu abiga rahastatavat projekti olemasolevate peatuskohtade rekonstrueerimiseks. Kokku uuendatakse projektide käigus ligikaudu 100 reisiplatvormi üle kogu Eesti. Projekti „Reisiplatvormide üleviimine eurokõrgusele“ toetatakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist kokku 120 895 383 krooniga ja selle raames toimuvad tööd elektrifitseeritud raudteeliinidele jäävates peatuskohtades. Ülejäänud peatuskohad tehakse korda projekti „Reisijate turvalisuse tagamine reisirongide tööpiirkonnas“ raames, mida toetatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist kokku 86 651 446 krooniga. Uuendatud platvormid ehitatakse rahvuslikus ooteplatvormide standardis ette nähtud 0,55 m kõrgusele praeguste 0,2 m ja 1,1 m kõrguste asemel. Rekonstrueeritavad ooteplatvormid vastavad hangitavate uute reisirongide vajadustele. Uued rongid peaksid meie raudteede jõudma alates 2012. aastast. Kuni uute rongide saabumiseni kohandatakse vanade rongide osa väljapääse ümber uute platvormidega sobivateks. Esimesed uued reisiplatvormid valmisid aasta lõpuks, kogumahuks peaks käimasolevad projektid realiseeruma 2011. aastal.

Reisijate ooteplatvormide rekonstrueerimisel on võrreldes senisega rohkem mõeldud liikumisvaegusega inimeste vajadustele, lisaks on uute platvormide puhul olemas märgistused vaegnäijatest rongireisijate tarbeks. Paraneb ka üldine ligipääsetavus ning ohutusmärgistused. Et paralleelselt toimub ka muu olemasoleva infrastruktuuri rekonstrueerimine, toovad uued reisijate ooteplatvormid koos uute rongidega uue kvaliteedi reisijateveol nii mugavuses kui ka ohutuses.

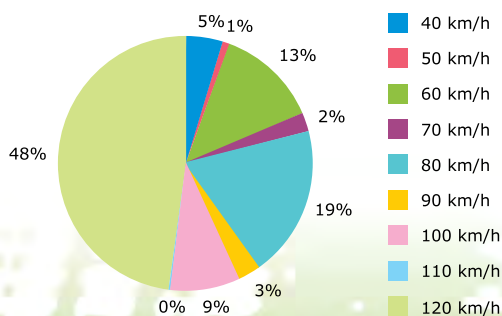
Laitse ooteplatvorm

Suuremad kiirused raudteel

Eestimaa raudteede seisukord liigub järjekindlalt paremuse suunas. Kui mitmeavaliku raudtee valdajad reeglina oluliselt oma raudtee infrastruktuuri ei arenda ja investeerivad raudteesse eelkõige selleks, et tagada ettevõtte ladus töö, siis avalikku raudteed majandavad ettevõtted peavad arvestama avaliku huviga ja panustavad oluliselt enam rekonstrueerimisse ning seega kiiruste ja läbilaskevõime suurenemisse. Seni tehtud tööde tulemusena on tõusnud suurim lubatud kiirus mitmetes raudteelõikudes ja vähenenud tee seisukorrast tulenevate ajutiste kiiruse piirangute arv.

Kuna Eesti osaleb Rail Baltica projektis, mille eesmärgiks on luua rongiühendus Balti riikide ja Kesk-Euroopa vahel, on esimeseks sammuks Üle-Euroopasse TEN-T võrgustikku kuuluvatel raudteeliinidel (Eestis Tallinn-Tapa, Tapa-Tartu ja Tartu-Valga raudteeliinid) kiiruse tõstmine 120-le km/h.

Täielikult on remonditud Tartu-Valga liin, kus suurim lubatud sõidukiirus reisirongidele on nüüd läbivalt 120 km/h. Hetkel käivad remonditööd Tallinn-Tapa lõigul. Lisaks eelnimetatud Rail-Baltica lõikudele on Euroopa Regionaalarengu Fondi abiga plaanis 2010. aastal alustada ka Türi-Viljandi lõigu rekonstrueerimisega.

Piirkiiruste osakaal avalikul raudteel

Õnnetused raudteeülesõitudel ikka probleemiks

Tehnilise Järelevalve Amet on ülesõidukohtade ohutuse suurendamiseks järjepidevalt teostanud tihendatud järelevalvet ülesõidukohtade seisundi üle hinnates nende ohutustaset ning kaardistades probleemsemad ületuskohad.

Suurendatud tähelepanu ülesõidukohtadele on tingitud 2000. aastate keskpaigas aset leidnud rohketest õnnetustest ning esimesed tulemused on märgatavad. Kui 2007. aastal toimus kokku 28 raudteeveeremi ja maanteeõiduki kokkupõrget, siis 2009. aastal ainult 7. Osaliselt on õnnetuste arvu vähenemine tingitud ka raudteeliikluse intensiivsuse vähenemisest. Samas aga hukkus 2009. aastal ülesõidukohtadel toimunud õnnetustes kolm inimest ja sai vigastada üks inimene (võrdlusena 2008. aastal üks hukunu ja viis vigastatud). Peamise ülesõidukohtadel toimunud õnnetuste põhjusena võib 2009. aastal toimunud kokkupõrgete lõikes välja tuua autojuhtide tähelepanematus.

Eesti raudtee-ettevõtjad on viimastel aastatel teostanud suuremahulisi investeeringuid ülesõidukohtade tehnilise varustuse täiendamiseks. Võrreldes 2009. aasta ülesõidukohtade ülevaatuskomisjonides avastatud puuduste arvu varasemate aastatega, on edasimineku märgatav. Muuhulgas on avaliku raudtee valdajatel kavas lähiaastatel viia kõigi reguleeritud ülesõidukohtade foorisüsteemid üle valgusdiodide (LED-ide) põhiste fooripedaale, mille nähtavus autojuhtidele on võrreldes senikasutatud lampfooridega märgatavalt parem.

Vajadusel on Tehnilise Järelevalve Amet rakendanud ülesõidukohtade olukorra parandamiseks ka jõulisemaid meetmeid - nii varustati 2009. aastal Tehnilise Järelevalve Ameti ettekirjutuste järel automaatse foorisignalsatsiooniga varasematel aastatel rohkete õnnetuste poolest silma paistnud raudteeülesõidud Jõhvi külje all asuvas Toilas ja Paldiskis, Tartumaal Tiksoja ülesõidukohal asendati lampfoorid LED-fooridega. 2010. aastal saab foorisignalsatsiooni ka Klooga-Ranna ülesõit Tallinn-Paldiski maanteel. Käimas on projekteerimistööd Tallinna külje all Männikul kahe ülesõidukoha asendamiseks ühega, Jõgevamaal Kaarepere ümbruses on kolm ühetasandilist ülesõitu kavas asendada ühe viaduktiga.

2010. aastal on kavas jõustada raudtee tehnikasutuseeskirja lisa 4 „Raudteeülesõidukoha ehitamise, korrashoiu ja kasutamise nõuded“ muudatus, kus täpsustatakse raudteeületuskohadele esitatavaid nõudeid.

Toila raudteeülesõit

Usaldusväärse suurendamine

Tegevused ja tulemused

Raadioseadmete, elektriseadmete ja masinate nõuetele vastavuse alal kontrollime dokumentatsiooni nõuetele vastavust (CE märgistus ja kasutusjuhendid) ning läbiviidud protseduure (vastavushindamine), millele lisandub teatud raadioseadmete puhul raadiohäirete vältimiseks kehtestatud kasutuspiirangutest teavitamise ja vastava märgistuse kontroll.

Ehitustoodete ja väärismetallide materjalide nõuetele vastavuse osas kontrollime märgistuse ja vajaliku dokumentatsiooni olemasolu ning väärismetalltoodete proovimärgise tõepärasust ning tervisele ohtlike ainete (nt nikli) puudumist.

Energiatõhususe osas kontrollime teatud liiki kodumasinade ja soojusseadmete energiamärgise olemasolu ning hoonete energiamärgiste olemasolu ja väljastamist.

Legaalmetroloogia osas kontrollime mõõtevahendite turule laskmist, kasutusele võtmist ja kasutamist ning mõõtetulemuste tõendatud jälgitavuse nõuete täitmist. Samuti jälgime mõõtevahendite vastavushindamisasutuste ja taatluslaborite tegevust ning viime läbi legaalmetrooloogilisi ekspertiise ja väljastame mõõtevahendite siseriiklikke tüübikinnitustunnistusi.

Sideteenuste osas on meie ülesandeks lõppkasutaja informeerimine ja nõustamine teenustele osutatavate nõuete küsimustes, erinevate teenuseosutajate võrdluse võimaldamine ning sideteenuste nõuetekohase osutamise järelevalve.

Samuti kontrollime liinirajatiste kaitsevööndis tegutsemise nõuetekohasust ja numbriliikuvuse toimimist.

Oleme ka Euroopa Telekommunikatsiooni Standardite Instituudi (ETSI) täisliikmena vastutavad telekommunikatsioonivaldkonna standardite ülevõtmise eest Eestis.

Ehitustooted

Ehitustoodete turujärelevalve käigus viis Tehnilise Järelevalve Amet 2009. aastal läbi 16 menetlust, millest 5 lõppesid ettekirjutusega. Peamisteks puudusteks on vajaliku dokumentatsiooni puudumine või selle puudulikkus.

Olulisemaks järelevalve käigus avastatud rikkumiseks oli Tartu Tasku kaubanduskeskuses avastatud ligi 40 tuletõkkeust, mille nõuetele vastavus oli tõendamata ning seeläbi ei vastanud hoone tuleohutusnõuetele. Hoone omanikule tehti ettekirjutus tõendada uste nõuetele vastavust või ukсед nõuetele vastavatega asendada.

Endiselt tekitab probleeme kohati puudulik seadusandlus. Selged nõuded esitatakse ainult neile toodetele, mille kohta on olemas Euroopa harmoneeritud tootestandardid. 2009. aasta lõpuks oli olemas ja Eestis üle võetud umbes 360 harmoneeritud tootestandardit, kuid erinevaid tooteid on oluliselt rohkem kui standarditega kaetud. Neile toodetele rakenduvad ehitusseaduse üldised nõuded, mille kohaselt peab ehitustoode ehitisse paigaldatuna võimaldama ehitisel tervikuna vastata nõuetele.

2009. aasta alguses paranes olukord mõnede oluliste toodete osas. Betoonisegule, tuletõkkeustele, -värvidele, tulekustutusüsteemidele ja läbiviigumaterjalidele kehtestati siseriiklikud nõuded ning nõuetele vastavuse tõendamise kord.

Millise teabega peavad olema varustatud ehitusmaterjalid?

Nagu paljudel teistelgi toodetel, tähistab ka ehitustoodetel CE märk toote vastavust kehtivatele nõuetele. Koos CE märgiga peab tootel olema ka vastavusdeklaratsioon, vastustusrikkamate toodete puhul tootmisohje sertifikaat või toote vastavussertifikaat. Samas aga ei saa ehitustoodete valikul ja ostmisel alati lähtuda CE-märgistuse olemasolust, kuna CE-märgistamine on kohustuslik ainult nende toodete osas, mille kohta on olemas kehtiv harmoneeritud tootestandard. Seega ei tähenda CE märgi puudumine teatud tootegruppidel, et neid ei tohiks müüa. Selliste toodete puhul peab ostmisel veenduma, et toote kohta on olemas paigaldus- ja kasutusjuhendid. Teatud toodete puhul (nt kuivsegud) tuleb jälgida ka toote säilivusaega.

 4321	Teavitatud asutuse number (vajaduse korral)
Tellise AS, Müüri 21, Seinä linn	Tootja aadress
04 4321-CPD-001	CE-märgise kasutuse omistamise aasta kaks viimast numbrit
EN 771-1	Sertifikaadi number (vajaduse korral)
SAVIMÜÜRIKIVI II kategooria, LD, 250x125x65 mm,	Tootestandard
Survetusjõud: 20 N/mm ² Tuletundlikkus: Euroklass A1 Soojusjuhtivus: 0,1 W/mK ($\lambda_{10, dry}$) Külmaskindlus: NPD	Toote kirjeldus

Vastavusmärk koos lisainfoga

Elektriseadmed

Elektriseadmete turujärelevalvet teostab Tehnilise Järelevalve Amet üle kogu Eesti. 2009. aastal viidi läbi 142 menetlust, mille käigus tehti 36 ettekirjutust. Põhilised puudused olid vastavusmärgise CE ja nõutava teabe puudumine ning ohutustehnilised puudused. Jälgiti üleeuroopalisi ICSMS ja Rapex andmebaase nõuetele mittevastavate elektriseadmete osas, Eestis nendes andmebaasidesse kantud tooteid ei avastatud. Tehti tihedat koostööd Maksu- ja Tolliametiga. Vastati umbes 600-le Maksu- ja Tolliameti teatele piiril avastatud potentsiaalselt nõuetele mittevastavate elektriseadmete kohta. Põhjalikumalt tegeleti automaatkaitsekorkide ja jõuluvalgustite nõuetekohasuse järelevalvaga. 2009. aastal jätkus ka rahvusvaheline koostöö Euroopa teiste turujärelevalveasutustega. Jätkusid Läänemere maade turujärelevalveasutuste koostööprojekt, madalpinge-

seadmete direktiivi ja elektromagnetilise ühilduvuse direktiivi administratiivse koostöö (ADCO) grupi töö. 2009. aastal toimus Tehnilise Järelevalve Ameti korraldamisel ka Tallinnas üks ADCO töökoosolek, arutluse all olid elektromagnetilise ühilduvuse nõuete turujärelevalve printsiibid ja strateegiad ning kampaaniad ja nende korraldamine.

Elektrilised jõuluküünlad: mida tasub osta ja kuidas kasutada

2009. aasta lõpus kontrollis Tehnilise Järelevalve Amet põhjalikumalt Eestis müüdavaid jõuluvalgusteid. Viidi läbi 23 müügikoha kontrollimised, mille käigus uuriti 46 toote vastavust nõuetele. Kontrollimise tulemusena tehti 10 ettekirjutust ning keelati 22 jõuluvalgusti tüübi müük. Peamisteks tuvastatud puudusteks olid vajaliku märgistuse puudumine, konstruktsioonilised puudused, nõutavast peenem toitejuhistik ja nõuetele mittevastavad pistikud.

Jõuluvalgustite ostmisel tuleb jälgida, et seade on varustatud CE-märgisega, selle pakendile on kantud vajalikud andmed (tootja, tehnilised näitajad, lubatud kasutusolud jm), seadme toitejuhistik ei ole liiga peenike ja on korralikult kinnitatud.

Elektromagnetilise Ühilduvuse üleeuroopline koostöökoosolek

2009. aasta aprillis korraldas Tehnilise Järelevalve Amet Elektromagnetilise Ühilduvuse Administratiivse Koostöö töögrupi (EMC ADCO) koosoleku, millest võttis osa 33 oma ala tippspetsialisti 21 riigist. Olulisemad arutelupunktid olid:

- ◆ 2007. aasta elektromagnetilise ühilduvuse nõuete turujärelevalve kampaania tulemused ning võimalused selle tutvustamiseks
- ◆ 2009. aasta elektromagnetilise ühilduvuse nõuete turujärelevalve kampaania ettevalmistamine, testimiseks sobivate tootegruppide valimine ning vajaliku testimismahu väljaselgitamine
- ◆ elektromagnetilise ühilduvuse nõuete turujärelevalve põhimõtted ja tegevusplaan ning juhendi ülevaatamine, arutelu erinevates riikides rakendatavate administratiivsete nõuete ühtlustamisest
- ◆ elektromagnetilise ühilduvuse nõuetele vastavuse probleemid PLT (power line terminal) seadmete kasutamisel
- ◆ võimalikud abinõud elektrivõrkudes tekkivate või levivate elektromagnetiliste häirete korral

Koosolekul tehti muuhulgas parandusi turujärelevalve juhendisse ning otsiti võimalusi erinevate liikmesriikide poolt kasutatavate turujärelevalve praktikate ühtlustamiseks.

Sideseadmed

2009. aastal jätkus Euroopa Komisjoni regulatsiooni uuendamine. Eesmärgiks oli välja töötada tõhusam mehhanism seadmete nõuetele vastavuse tagamiseks, muutes sealjuures direktiivi 1999/5/ EÜ sätteid lihtsamaks ja selgemaks. Korraldati koosolekuid liikmesriikide arvamuste kogumiseks, millesse andis oma panuse ka Tehnilise Järelevalve Amet.

2009. aastal valmistas Tehnilise Järelevalve Amet ette ettepaneku kuue Euroopa Komisjoni otsuse rakendamiseks. Täiendati ja ajakohastati majandus- ja kommunikatsiooniministri määrust „Raadiosageduste kasutamise tingimused ja tehnilised nõuded sagedusloast vabastatud raadioseadmetele“. Määrus jõustub

2010. aasta aprillis. Eesti jahimeeste soovil sätestati nõuded koerte kaugjälgimissüsteemi kasutamisele. Nõuete väljatöötamisel on eeskujuks võetud Rootsi ja Norra koerte kaugjälgimissüsteemidele kehtestatud regulatsioon. Koerte kaugjälgimissüsteemid on mõeldud eelkõige jahikoerte jälgimiseks maastikul. Komisjoni otsuste alusel vabastati sagedusloast ja sätestati ühtlustatud nõuded maapealsete elektroonilise sidesüsteemide terminalidele sagedusalades 2 500-2 690 MHz, 3 400-3 800 MHz, 900 MHz ja 1 800 MHz.

Ettevalmistatava Komisjoni otsuse alusel sätestati nõuded veesõiduki GSM süsteemi kasutamisele territoriaalmeres veesõiduki pardal mobiilsideteenuse (MCV) ühtlustatud kasutamise võimaldamiseks ühenduses. 2009. aastal jõudis lõpule esimene etapp tehniliste nõuete väljatöötamisel raadioseadmetele, mille kasutamiseks on vajalik sagedusluba. Antud nõuete väljatöötamine on pikem protsess ning 2009. aastal ilmus majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus „Tehnilised nõuded sagedusloa alusel kasutatavatele raadioseadmetele“, millega kehtestati raadioseadmete üldnõuded ja spetsiifilised nõuded ringhäälingu seadmetele.

2009. aastal teostati kokku 1559 aparatuuri nõuetele vastavuse kontrolli. Kaupluste kontrolli käigus koostati 535 kontrollakti. Puudusi avastati 216 korral, neist 19 juhul puudus CE-märgistus, 151 korral puudus vastavusdeklaratsioon ning 77 aparatuuril oli puudusi Eestis kasutamise teabe osas. Turule lastava aparatuuri kontrolli käigus edastas Maksu- ja Tolliamet 1024 päringut aparatuuri nõuetele vastavuse kohta, neist 95% ei vastanud nõuetele ja saadeti kauba saatjale tagasi. Enamiku kontrollitud seadmetest moodustavad mobiiltelefonid, GPS vastuvõtjad, raadio teel juhitud mänguasjad, juhtmeta arvutiseadmed, lapsevalvurid ning väikese võimsusega raadiosaatjad. Euroopa ühisest sageduskasutusest erinevate raadioseadmete turule laskmise kavatsusest teavitamise protseduuri käigus laekus 2009. aastal Eestile 907 teavitust, pea kõik neist (901) esitati läbi OSN süsteemi (Euroopa Komisjoni juurde 2008. aasta alguses loodud ühtne teavitussüsteem). Teadete menetlemise käigus selgitati 80-le tootjale ja tootja esindajale Eestis kehtivaid raadiosageduste kasutamise nõudeid, neist 28 korral oli seadmete kasutamine Eestis keelatud.

Standardimise osas korraldati 2009. aastal ETSI (Euroopa Standardite Instituut) Euroopa standardite EN kavandite hääletusi ja Eesti standarditeks võeti üle 52 uut ETSI standardit. Seoses üleminekuga digitaalsele televisiooni programmide edastamisele esitati 2010. aasta riiklikusse standardimiskavasse tõlkemootil Eestis standardiks ülevõtmiseks kolm digitaaltelevisiooni standardit. ETSI arvamusküsitlusel olevatele harmoneeritud standarditele lisati eestikeelne pealkiri, mis on vajalik eestikeelses Euroopa Liidu Teatajas ilmuva direktiivi 1999/5/EÜ harmoneeritud standardite loetelu avaldamiseks.

Internetipoe ohud

2009. aastal suurenesid oluliselt internetipoodidest ostetud nõuetele mittevastavate seadmete sisseveo katsed väljastpoolt Euroopa Liitu. Väga levinud kaubaartikliteks internetipoodides olid 2009. aastal erinevad elektroonikakaubad nagu mobiiltelefonid, raadiotelefonid, juhtmeta video- ja audiosüsteemid, juhtmeta valveseadmed jms. Inimesi ahvatleb ostmisele eelkõige soodne hind, samas ei pöörata tähelepanu sellele, et osad Internetis pakutavad kaubad ei vasta Euroopa kvaliteedi- ja ohutusnõuetele.

Üldjuhul saadetakse Internetist tellitud kaup Eestisse postipakkidega, mis läbivad tollikontrolli. Kui tollikontrolli käigus selgub, et saadetises oleval seadmel puudub nõuetekohane markeering

ja märgistus, ei luba Maksu- ja Tolliamet seda vabasse ringlusesse ning annab sellisest seadmest Tehnilise Järelevalve Ametile teada. Elektroonikaseadmete kontrollimisel vaatab Tehnilise Järelevalve Amet ennekõike seadme markeeringut ja vastavusmärgi CE olemasolu. CE märk on tootjapoolseks tõenduseks, et seade on valmistatud vastavalt Euroopa Liidu nõuetele. Lisaks peab tootja välja andma vastavusdeklaratsiooni.

Nõuetele mittevastavaid seadmeid Eestisse ei lubata ning need kas hävitatakse või saadetakse tagasi saatjale. Selliste probleemide vältimiseks tuleks enne ostu sooritamist uurida müüjalt toodete vastavust Euroopa nõuetele. Samuti võib uurida Tehnilise Järelevalve Ametilt, kas antud tootega on varem probleeme esinenud.

Jahikoerte jälgimisseadmete probleemidest

Koerte kaugjälgimissüsteemid on mõeldud eelkõige jahikoerte jälgimiseks maastikul kuni mõne kilomeetri kaugusel jahimehest. Koos GPS vastuvõtjaga on võimalik jälgida ka koera liikumist kaardil.

Eestis puudus seni regulatsioon jahikoerte kaugjälgimisseadmete osas ning meie turule ilmusid USA seadmed, mis töötavad aga sagedustel, mis meie raadiosagedusplaanis on eraldatud sagedusloa alusel toimivale raadiosidele. Erinevate rakenduste kasutamine samal sagedusel võib põhjustada vastastikused häired eri kasutajate vahel. Sama probleemiga olid varem kokku puutunud Norra ja Rootsi ning nende riikide administratsioonide eestvõtmisel töötasid tootjad välja Euroopa nõuetele vastavad koerte jälgimisseadmed. Eesti jahimehed tundsid uute seadmete vastu huvi ja tegid ettepaneku lubada koerte kaugjälgimisseadmete kasutamist ka Eestis. Nõuete väljatöötamisel võeti eeskujuks Rootsi ja Norra koerte kaugjälgimissüsteemidele kehtestatud regulatsioon. Kõigepealt määrati Eesti raadiosagedusplaanis kindlaks seadmete tööks vajalik sagedus, peale seda vabastati koerte jälgimissüsteemid sagedusloast ja neile sätestati tehnilised nõuded.

Elektroonikaseadmed mõistavad eesti keelt

2008. aastal pöördus Tehnilise Järelevalve Ameti poole ETSI tehnilise komitee Inimfaktorid (TC Human factors) esindaja seoses häälkäske sisaldava ETSI standardi koostamisega. Standard sisaldab häälkäske kõigis Euroopa keeltes. Kuna Tehnilise Järelevalve Amet otseselt standardite väljatöötamisega ei tegele, palusime omakorda abi Eesti Standardikeskuse juures tegutsevalt telekommunikatsioonitehnika tehniliselt komiteelt EVS/TK3. Eestikeelsed häälkäskud valmistati ette EVS/TK3 eestvedamisel TTÜ tudengite poolt läbiviidud küsimustiku alusel.

Käskude „arvutikõlblikkust“ kontrolliti Hollandis Utrechtis ülikoolis ühtse meetodika alusel. Lõplik valik standardisse läinud häälkäskudest tehti EVS/TK3 ekspertide poolt. Töösse olid kaasatud ka mitmed Tehnilise Järelevalve Ameti spetsialistid. Töö tulemused avaldati 2009. aastal standardis ETSI ES 202 076 V2.1.1 (2009-08) „Human Factors (HF); User Interfaces; Generic spoken command vocabulary for ICT devices and serviceses“.

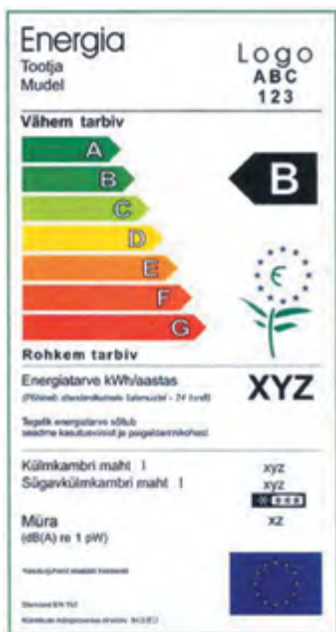
Elektriseadmete energiatõhusus

Elektriseadmete energiatõhususe turujärelevalvet teostab Tehnilise Järelevalve Amet üle kogu Eesti. 2009. aastal viidi läbi 209 menetlust, mille käigus tehti 49 ettekirjutust. Lampide energiatõhususe nõudeid rikuti 19 korral, muude kodumasinat energiatõhususe nõudeid 30 korral. Peamiseks puuduseks oli nõuetekohase energiamärgistuse puudumine elektriseadmetel.

Järk-järgult jõustuvad Eestis uued energiatõhususe ökodisaini direktiivist 2009/125/EÜ tulenevad nõuded. Nõuete eesmärgiks on vähendada energiat säästlikumalt tarbivate elektriseadmete kasutusele võtmisega Euroopa Liidu energiatarbimist aastaks 2020 umbes 20 %. Nõuded kehtestuvad läbi Euroopa Ühenduste Komisjoni määruste. Üheks selliseks määruseks on „Suunamata valgusvooga kodumajapidamises kasutatavad lambid“ (244/2009), kust tulenevad nõuded muuhulgas ka kodumajapidamises kasutatavatele tavalistele hõõglampidele.

2007. aastal tarbisid Euroopa Liidu kodumajapidamistes kasutatavad lambid arvutuslikult 112 TWh elektrit. Sellisel kasvaks aastaks 2020 tarbimine 135 TWh-ni. Määrusega rakendatavad meetmed aga võimaldavad vähendada tarbimist aastaks 2020 hinnanguliselt 39 TWh-ni. Energia tarbimise säästmiseks kaovad tavalised hõõglampid järk-järgult kasutusest.

2009. aasta septembrist ei tohi Euroopa Liidu turule kolmandatest riikidest tuua või toota üle 100 W nimivõimsusega hõõglampe. Aasta pärast laieneb sama keeld ka üle 75 W hõõglampidele. Aastaks 2012 laieneb keeld kõikidele hõõglampidele.

Külmiku energiamärgise näidis

ostjale üle energiamärgise. Samuti peab hoone omanik võimaldama energiamärgisega tutvuda üürnikul või ostu-müügi lepingu sõlmimisest huvitatud isikul. Aasta jooksul viis Tehnilise Järelevalve Amet läbi 7 menetlust olemasolevale hoonele väljastatud energiamärgise nõuetele vastavuse kontrollimiseks, millest 5 lõppesid ettekirjutusega. Peamiseks probleemiks oli koetava pinna ja kogu hoone energiakulu puudulik arvestamisena ning mõningate vorminõuete rikkumised.

2009. aasta 1. juulist jõustus täies ulatuses ka uute ja oluliselt rekonstrueeritavate hoonete energiatõhususe regulatsioon, mille kohaselt peavad sellised hooned vastama energiatõhususe miinimumnõuetele. Kavandatavate hoonete energiatõhususe miinimumnõuetele vastavust tuleb tõendada dünaamilise soojuslevi mudeli abil juba projekteerimise käigus. Ehitusloa saamiseks peab projekti koosseisu kuuluma ka energiamärgis tõendamaks, et kavandatav hoone vastab miinimumnõuetele. Projekteeritavate hoonete energiatõhususe miinimumnõuetele vastavuse hindamise meetodika kontrollimiseks teeb Tehnilise Järelevalve Amet koostööd TTÜ ehitusteaduskonnaga. Koostöö käigus kontrollitakse 12 hoone projekteerija poolt teostatud energiaarvutusi ja nende baasil tehtud miinimumnõuete täitmist. Projekt algas 2009. aasta lõpus ja jätkub 2010. aastal.

Kortrelamu energiamärgis

Elektrilampide energiatõhususe infopäev

2009. aastal korraldas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium koostöös Tehnilise Järelevalve Ameti ning Tallinna Tehnikaülikooliga infopäeva uutest nõuetest lampide energiatõhususele. Infopäeval jagati teavet valgustite maaletoojatele ning suurematele jaemüüjatele uutest, järk-järgult rakenduvatest nõuetest, mis hakkavad vastavalt Euroopa Komisjoni määrusele kehtima lampide energiatõhususele. Infopäeva teemadeks olid Euroopa Liidu energiasäästu poliitika, toodete ökodisaini direktiiv ja vastava turujärelevalve korraldus, energiatõhususe nõuded seadmetele, lampide ökodisaini määrused ning ootused lampide jaemüüjatele.

Ehitiste energiatõhusus

2009. aasta alguses hakkas kehtima energiamärgise nõue olemasolevatele üle 1000 m² kasuliku pinnaga suurte rahvahulkade kogunemisega seotud hoonetele (nt bürood, meelelahutus-, haridus- ja tervishoiuhooned). Nendes hoonetes peab energiamärgis olema paigaldatud külastajatele nähtavasse kohta. Lisaks hakkas kehtima energiamärgise nõue kinnisarvaga tehtavate tehingute korral. Hoone või selle osa müümisel peab hoone omanik andma

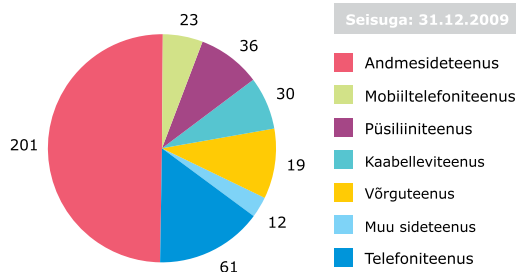
Eesti Energia elektriarvestite probleemidest

2009. aastal algatas Tehnilise Järelevalve Amet menetluse Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ taatlemata arvestite suhtes. Menetluse raames korraldati ekspertiisi, mille eesmärgiks oli välja selgitada taatluskehtivusaja ületanud arvestite legaalmetrooloogilistele nõuetele vastavus. Ekspertiisi valim moodustati 800 arvestist, millest 10% oli elektroonse mõotesüsteemiga ja 90% induktsoonmõotesüsteemiga ehk nn kettaga arvestit. Arvestite ekspertiisi viis läbi Tehnokontrollikeskus OÜ, kes on Eesti suurim elektrienergiaarvestite taatlemisega tegelev volitatud asutus. Ekspertiisi tulemused kinnitasid, et enamuse ekspertiisi läbinud arvestitest ei vasta nõuetele. Ekspertiisis osalenud 723 induktsoonarvestist ei vastanud nõuetele 542 ehk umbes 75%.

Elektroonse mõotesüsteemiga arvestite hulgas oli nõuetele mittevastavaid 1 %. Keskmine mõõtmisviga oli oluliselt suurem kliendi kasuks eksimise korral, mis tähendab, et elektrit tarbiti kokkuvõttes rohkem, kui selle eest maksti. Teisalt aga küllalt suure hulga arvestite järgi maksti elektri eest rohkem kui tegelikult tarbiti. Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ kohustub kõik taatlustähtaja ületanud elektriarvestid 2010. aasta 1. augustiks välja vahetama.

Sideteenused

Üldjoontes pole viimastel aastatel sideettevõtete arvu osas olulisi muutusi toimunud. 2009. aastal oli nii uusi tulijaid kui lahkujaid võrdset 35. 2009. aastal võis täheldada mõningast andmesideteenuse osutajate arvu langust, mille eeldatavaks põhjuseks oli ettevõtte tegevuse lõpetamine või ühinemised. Kasvu hakkas näitama kaabelviteenuse osutajate arv. IPTV tehnoloogial põhineva kaabelviteenuse osutamist alustasid mõned andmesidevõrku omavad sideettevõtted.

Registreeritud sideteenuste jaotus 2009. aastal

Jätakuvalt esineb piirialadel juhtumeid, kus automaatse võrguvalikuga mobiiltelefoni omanikule esitatakse suuri väliskõnede arveid. Need on põhjustatud sellest, et telefon ühendub Läti või Venemaa operaatori võrguga ja seega rakenduvad siseriiklikule kõnele rändlühinad. Üks äärmuslikem juhus oli Kohtla-Järve elanikuga, kelle mobiiltelefon sattus Venemaa mobiilsidevõrgu levise ja osad kõned toimusid väliskõnede hinnaga.

Vältimaks selliseid probleeme, kontrolliti rahvusvahelistes GSM mobiilside koordineerimislepingutes sätestatud piiritingimuste täitmist Eesti-Vene ja Eesti-Läti piiril. Rikkumisi avastati nii Vene kui ka Eesti mobiilsideoperaatorite poolt.

Sideettevõtjatele jõustus 15.03.2009 elektroonilise side seaduses uus kohustus säilitada lisaks telefoni- ja mobiiltelefonikõnede andmetele ka internetiteenuste andmeid, mida vajadusel saa kasutada kuritegude lahendamisel. Tehnilise Järelevalve Amet kontrollis aasta jooksul antud nõude täitmist, sooritades andmesideseansse erinevatest võrkudest, sh mobiilsidevõrkudest. Tulemused näitasid, et andmeid säilitatakse nõuetekohaselt.

2009. aastal jõustusid ka kaks tarbijale olulist seadusemuudatust- elektroonilise side seaduse § 60 keelustab terminalseadme abil kõnede vahendamise ühest sidevõrgust teise ilma sideettevõtja loata ja § 871 keelustab SIM kaardi kloonimise ning IMEI koodi muutmise. Esimene muudatus aitab lõpetada valede helistajanimbrite kuvamise välismaalt tulevadel kõnedel ja teine muudatus suurendab sideteenuste kasutajate turvalisust ning raskendab varastatud telefonide edasimüümist ja kasutamist. Loata kõne vahendamise kohta algatas Tehnilise Järelevalve Amet 2009. aastal ka ühe väärtetasu. 2009. aastal osutas Tehnilise Järelevalve Amet kaasabi Tarbijakaitseametile sideettevõtete kohta esitatud tarbijakaebuste lahendamisele. Tehnilise Järelevalve Amet tegi mobiilse interneti andmesidekiiruste ja leviala mõõtmisi tarbija asukohas, edastades tulemused edasiseks menetlemiseks Tarbijakaitseametile.

2009. aastal laekunud väärteteated näitavad, et suurem osa liinirajatiste kahjustamisi on aset leidnud siis, kui liinirajatise kaitsevööndis tegutseja omas vastavat luba ja liinirajatise kahjustamine pandi toime hooletusest või inimlikust eksimusest. Võrreldes 2008. aastaga vähenes optiliste sidekaablite kahjustamiste kohta laekunud väärteteade arvu.

Liinirajatiste kahjustamise ning liinirajatise avariiohtliku olukorra põhjustamisega seoses lahendas Tehnilise Järelevalve Amet 2009. aastal 65 väärteteadet.

Kaevetööde käigus lõhutud sidekaablid

2009. aastal teostati 134 sideteenuste järelevalve toimingut. Ettekirjutusi võrkude ja teenuste nõuetega kooskõlla viimiseks koostati 9 ja ettekirjutuste tähtajaks täitmata jätmise tõttu määrati ühel korral sunniraha.

Mobiilne internet realselt olemas

Sideteenuste valdkonnas oli 2009. aasta märksõnaks mobiilse interneti kasutajaskonna suurenemine. Aasta jooksul teatasid suuremad mobiilsidefirmad nii uute senisest kiiremate andmesidelahenduste turuletoomisest kui ka kattealade olulisest laienemisest. Kuna uute lahenduste hinnad tõusid aeglasemalt kui edastuskiirus, tekitas see ka kasutajates senisest suurema huvi mobiilse andmeside vastu.

Et anda tarbijale tegelikku informatsiooni selle kohta, millised on mobiilse interneti andmesidekiirused Tallinnas ja milliseid kiiruseid pakub 3,5G tehnoloogia, viis Tehnilise Järelevalve Amet juunikuus läbi vastavasisulised mõõtmised. Kõigi operaatorite keskmiseks mobiilse internetiteenuse allalaadimiskiiruseks mõõdeti Tallinnas 2173 kbit/s ja üleslaadimiskiiruseks 523 kbit/s. Maksimaalseks saavutatud allalaadimiskiiruseks mõõdeti 5710 kbit/s ja üleslaadimiskiiruseks 974 kbit/s. Antud andmesidekiirused on juba lähedased fikseeritud sidevõrkudes pakutavatele.

Digitaalalkiri rahvusvaheliseks

Kui Eesti siseselt oleme juba harjunud digitaalalkirja andma, siis paljudes välisriikides tuleb endiselt pastapliiatsit kaasas kanda. Samuti ei ole välisriigi partneril midagi teha meie digitaalselt allkirjastatud dokumendiga, mis riigis mingit alust ei oma. Ka ei ole hetkel Eesti seaduste mõistes välisriigi digitaalalkiri maksev samadel alustel nagu omakäeline allkiri paberil. Põhjus sellele on digitaalalkirjade vastastikuse tunnustamise puudumine ja eri riikides kasutatavate digitaalalkirjade erinev turvalisuse tase.

Välisriikide digitaalalkirjade tunnustamiseks algatati Eestis Majandus- ja Kommunikatsiooni ministri ja Riigi Infosüsteemide Arenduskeskuse eestvedamisel piiriülese digitaalalkirja aktsepteerimise projekt. Antud projekti raames osales Tehnilise Järelevalve Amet riigihanke „Tugevatel sertifikaatidel põhinevate autentimis- ning autoriseerimislehenduste välja töötamine EL kodanikele“ korraldamises. Tegevused nimetatud projekti osas jätkuvad 2010. aastal.

Tehnilise Järelevalve Amet valmistas 2009. aastal ette ettepanekud sertifitseerimise registri põhimääruse muutmiseks. Muudatused kinnitati aasta lõpus majandus- ja kommunikatsiooniministri määrusena. Samal ajal alustati nimetatud registri loomisega seotud tegevustega, mis jätkuvad 2010. aastal.

Piiratud ressursi kasutuse korraldamine

Tegevused ja tulemused

Jaotame avaliku raudtee läbilaskevõimet vastavalt ettevõtjate vajadustele ja ressursi olemasolule ning määrab raudteeinfrastruktuuri kasutustasu.

Euroopa Liidu struktuuritoetuse rakendusüksusena teostame finantskontrolli rahastatavate raudteevaldkonna projektide üle. Samuti jälgime projektide elluviimist vastavalt rahastamisotsusele ning tehtavate tööde ja kulude vastavust raha eraldamistingimustega.

Raadiosageduste osas tegeleme kasutuse pikaajalise planeerimisega, mis sätestatakse Eesti raadiosageduste plaanis tehnoloogia arenguks vajaliku sagedusressursi tagamiseks. Väljastame ka raadiosageduste kasutamiseks lubasid ja kontrollime nende tingimuste täitmist ning teostame üldist järelevalvet raadiosageduste kasutamise üle.

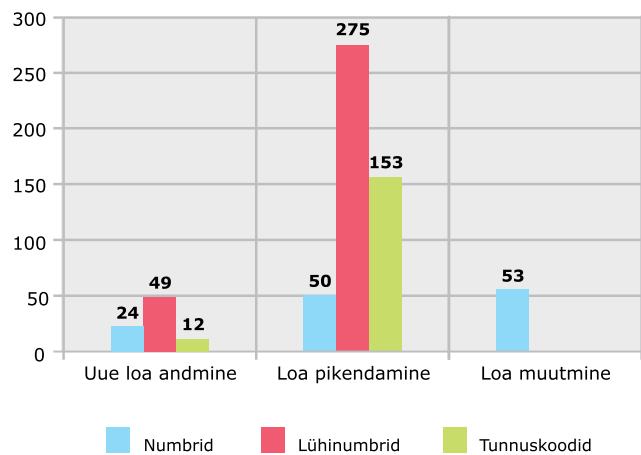
Numeratsiooni osas tagame numeratsiooniplaani haldamise selliselt, et ettevõtjatel oleks küllaldane ressurss numbreid oma teenuse osutamiseks. Samuti kontrollime numbrite kasutamise nõuete täitmist.

Numeratsioon

Numeratsiooni kasutamises 2009. aastal olulisi muudatusi ei toimunud. Numbrikasutus oli stabiilne ning sarnaselt eelmise aastaga suurenes kõige enam mobiiltelefoni numbrite kasutus ja seda eelkõige välismaal kõnekaarditeenuse TravelSIM osuta-

misel. 2009. aastal anti välja 85, pikendati 478 ja muudeti 53 numbriluba, kokku tehti 616 erinevat toimingut.

2009. aasta toimingud lubadega

2009. aastal laekus riigilõivu numbrilubadega teostatud toimingute eest kokku 40 412 131 krooni, mis on 1% vähem kui 2008. aastal.

Numeratsiooni liik	Koguarv, tk	Broneeritud*, tk	Vabad, tk	Vaba ressursi osakaal, %
Telefoni numbrid	3 100 00	936 321	1 928 364	67
Mobiiltelefoninumbrid	8 640 000	3 786 500	4 342 613	53
Numeratsiooniala "800" teenusnumbrid (tarbijale tasuta teenusnumbrid)	1 018 000	1209	1 016 417	99,9
Numeratsiooniala "900" teenusnumbrid (eritasuga teenusnumbrid)	10 000	259	9 722	97
Numeratsiooniala "901" teenusnumbrid (andmesideteenuse numbrid)	10 000	9	9 991	99,9
Numeratsiooniala "907" teenusnumbrid (taksofoniteenuse numbrid)	10 000	889	8 805	91
Numeratsiooniala "70" teenusnumbrid (kliendi määratud sideteenuse osutamiseks)	100 000	17 001	82 999	83
Lühinumbrid, sealhulgas:				
3-kohalised	41	9	32	78
4-kohalised	386	178	208	54
5-kohalised	737	147	590	80

Eesti numeratsiooniresurss 2009. aasta lõpu seisuga

Kuna mõned teenuseosutajad jätvavad oma numbriload õigeaegselt pikendamata, kontrollis Tehnilise Järelevalve Amet 2009.

aastal 36 numbriomanikku, kes ei pikendanud numbri kasutamise õigust pärast numbriload lõppemist. Kokku 14 numbriomanikku jätkasid numbrite kasutamist ilma kehtiva loata, mistõttu viidi läbi väärteomenetlused numbri loata kasutamise osas ja määrati rahaträhvid.

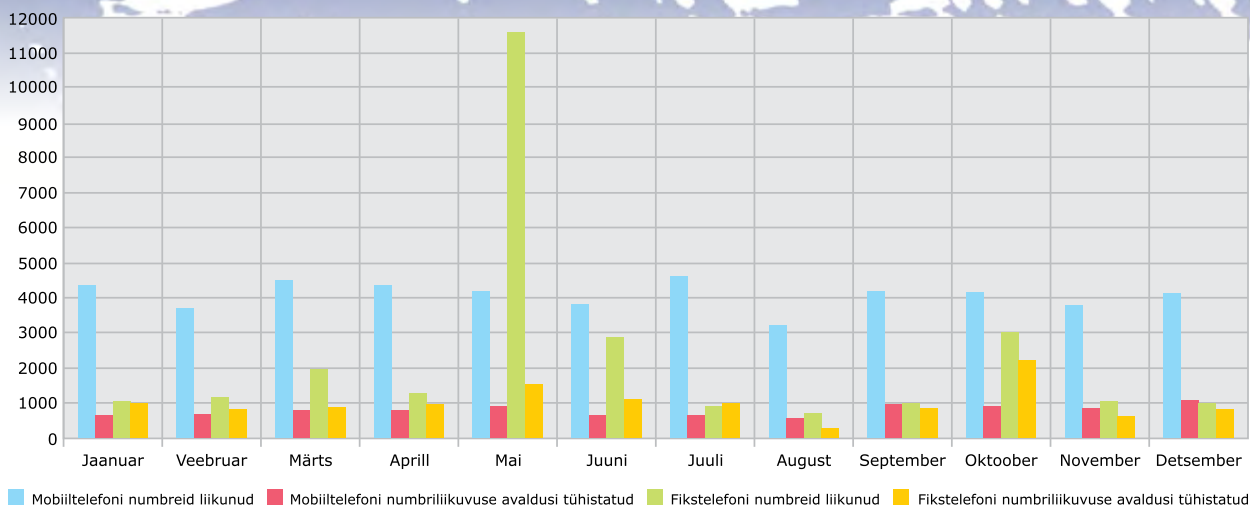
Vastavalt seadusele peavad eritariifiga lühinumbreid ja 900 seeria numbreid kasutavad sisuteenuste osutajad enne teenuse alustamist teavitama helistajat teenuse hinnast. Tarbijakaitseameti ja Tehnilise Järelevalve Ameti koostöölepingu raames kontrolliti 123 eritariifiga lühinumbrit ja 900 seeria numbrit, et kontrollida, kas hinnainfo edastatakse ja kas seda tehakse nõuetekohaselt. Kontrolli käigus tuvastati 22 sisuteenuse osutajat, kes nimetatud nõuet rikkusid. Rikkujate nimekiri koos kontrollprotokollidega edastati Tarbijakaitseametile, kes rikkumisi menetleb.

Numbriliikuvus

Tehnilise Järelevalve Ameti ülesandeks on tagada numbriliikuvuse protsessi häireteta kulgemine ning lahendada selle käigus tekkivaid probleeme. Regulaarselt koostatakse numbriliikuvuse statistikat.

2009. aasta jooksul teisaldus ühest võrgust teise kokku 76 188 numbrit (eelmisel aastal 57 951), mis teeb kuus keskmiselt 6349 numbriteisaldust.

Olulise panuse teisaldamiste suurenemisse võrreldes eelmise aastaga tõi ühe suurettevõtte otsus liikuda kõigi oma numbritega teise operaatori juurde. Teisaldatud numbritest olid 64% mobiiltelefoninumbrid ja 36% tavatelefoninumbrid.

Numbriliikuvus aasta lõikes

Sarnaselt eelmiste aastatega tühistati suhteliselt suur osa numbriteisaldamise taotlustest, kokku 21 229 taotlust, mis on 21 % taotluste koguarvust. Tühistamise põhjuseks olid reeglina ebatäpsused taotlustes.

Eestis toimib numbriliikuvus nõuetekohaselt, kuid statistiliste andmete alusel võib öelda, et sideteenuse osutaja vahetamine Eestis elavate inimeste hulgas eriti populaarne ei ole. Kogu broneeritud numbrite arvust on numbriliikuvuse protsessis osalenud vaid 1,5% numbritest

Nii üldine tendents kui ka Euroopa Komisjoni eesmärk on viia numbriliikuvuseks kuluv aeg miinimumini, et suurenda konkurentsi ning seeläbi saavutada lõppkasutajale soodsamad sidehinnad. Eestis kulub keskmiselt mobiilnumbrite teisaldamiseks 9 ning tavatelefoninumbrite teisaldamiseks 12 päeva, mis on mõnevõrra pikem kui Euroopas keskmiselt (vastavalt 6 ja 8 päeva).

Lühi- ja teenusenumbrite helistamise hindadest

Lisaks tavanumbritele on Eestis võimalik erinevaid teenuseid saada nii lühinumbrite (algusega 1 ja pikkusega 3 kuni 5 numbrit) kui ka teenusenumbrite (800 ja 900 seeriad) vahendusel. Nendest numbritest on helistajale tasuta kõik „800“-ga algavad numbrid, hädaabi number 112, politsei number 110 ja lasteabi number 116111.

„900“-ga algavad numbrid on eritariifsed, millele helistamise hind koosneb side- ja sisuteenuse hinnast. Hinna määrab vastava sisuteenuse osutaja. Samuti võib eritariifseid teenuseid osutada lühinumbritel. Kõikide eritariifsete sisuteenuste pakkuja peab helistajat teavitama teenuse hinnast enne teenuse alustamist. Kõne hinnast teavitamine toimub üldjuhul 10 sekundi jooksul automaatselt vahendusel või teatab tariifist kõne vastuvõtja ise. Teavituseks ette nähtud 10 sekundi jooksul rakendatakse sideteenuse tavatariifi, mis on tavaliselt kuni 3.50 krooni/min (ca 60 senti, millele võib lisanduda kõnealgatustasu 42 senti) sõltuvalt paketi ja teenuseosutajast.

Selle aja jooksul on helistajal hinna mittesobivuse korral võimalik teenusest loobuda. Pärast nimetatud aja möödumist rakendub eritariif. Lühikestvusega sisuteenused (annetused, hääletused jt) puhul rakendatakse sisuteenuse hinda, mis rakendub kõne ühenduse hetkest. Sellisel juhul toimub sisuteenuse

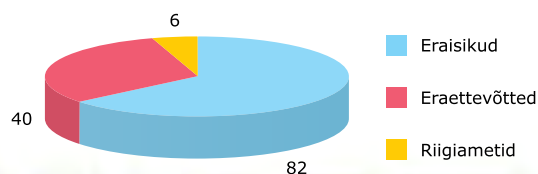
hinna teavitamine meedia vahendusel (nt TV- saate vahendusel). Lühinumbritele, mille kaudu ei osutata eritariifseid teenuseid, kehtib paketi järgne tavatariif.

Raadiosageduste kasutamine

2009. aastal teostas Tehnilise Järelevalve Amet sageduslubadega kokku 5129 toimingut. Uusi lubasid väljastati 465 ja sageduslubade kasutust pikendati 3514 korral. Riigilõivu koguti summas 30 000 000 krooni. Naaberriikide sageduskasutuse koordineerimine tehti 498 korral, meie sageduskasutust kooskõlastati naaberriikidega 347 korral. Eesti sageduskasutusele rahvusvahelise kaitse tagamiseks esitati ITU-le umbes 440 taotlust.

Sagedusloa tingimuste rikkumise osas alustas Tehnilise Järelevalve Amet 2009. aastal 11 menetlust. Ühel juhul oli tegemist vale RDS tunnuskooriga, ühel juhul raadioringhäälingu kiirusparameetrite ületamisega ja kolmel korral loata sageduskasutusega. Ülejäänud menetlused olid seotud vaba juurdepääsuga DVB-T programmide kättesaadavusega.

Raadiohäirete osas jätkus 2009. aastal tavapärase praktika, et esitatud raadiohäireteadetest vaid väike osa olid tegelikult raadiohäired. Tehnilise Järelevalve Ameti poole pöördumiste peamiseks põhjuseks olid kas vastuvõtuseadme või -antenni rikked või ebapiisav signaalitugevus, mida ei saa pidada raadiohäireteks. Vaid 13 % häireteadete puhul oli tegemist reaalse raadiohäirega. Oluliselt kasvas digitaaltelevisiooni häireteadete arv, mis moodustas 33% kõigist teadetest. Esimese prioriteediga raadiohäireteadeteid (mereside ja lennunduse hädaabikanalid) laekus kaks. Kõikide häirete põhjused selgitati välja ja probleemid lahendati.

Häireteadete esitajad 2009. aastal:

Raadiosageduste kasutamise reaalse olukorra jälgimiseks, ebaseadusliku raadiosageduste kasutamise väljaselgitamiseks ja sagedusloa tingimustest kinnipidamise kontrollimiseks monitooritakse sagedusspektrit regulaarselt tsentraalselt juhitava üle-eestilise statsionaarsete raadiomonitoringujaamade võrgu abil, mida vajadusel toetavad liikuvad mõõtejaamad.

2009. aastal teostas Tehnilise Järelevalve Amet kokku 5082 erinevat mõõtetöingut. Ringhäälingusaatjate kiirusparameetreid mõõdeti kokku 1448 korral. Enamus esinenud rikkumisi olid seotud saatja hõivatava ribalaiuse nõuetele mittevastavusega, puudused kõrvaldati peale esimest meeldetuletust. Mõõtetöinguid riiklikele institutsioonidele teostati kokku 1751.

2009. aastal paranes oluliselt Tehnilise Järelevalve Ameti võimekus teostada sageduslubade taotluste tehnilisi arvutusi, kuna üle mitme aasta uuendati sagedusplaneerimisel kasutatavat tarkvara. Uuendati ja viidi tehnoloogia ning regulatsiooni arenguga vastavusse ringhäälingu, liikuva maaside ja paikse side planeerimistarkvara.

Alates jaanuarist 2009 hakkas Tehnilise Järelevalve Amet raadioamatööridele väljastama uues formaadis ja senisest vastupidavamaid plastikkattega amatöörradiojaama töölubasid, mis on leidnud hea vastuvõtu.

Tehnilise Järelevalve Amet
Estonian Technical Surveillance Authority
Direction Estonienne de la Surveillance Technique
Estrnische Technische Amt

AMATÖÖRRAADIOJAAMA TÖÖLUBA NR
Amateur Radio Licence
Licence de radioamateur
Amateurfunkgenehmigung

On välja antud raadioamatöörile - Holders name/Nimi du titulaire/Nome des titulaires

Sünniaeg - Date of Birth/Date de naissance/Geburtsdatum	Isikukood - PID
Amatöörradiojaama registreeritud asukoht - Address/Adresse/Anschrift	
Kvalifikatsiooniklass - Class/Classe/Klasse	Kutsung - Call sign/Indicatif/callp/ Rufzeichen

Vastab CEPT klassile/Corresponds CEPT class/correspond CEPT Classe/entspricht CEPT-Klasse

Uues formaadis amatöörradiojaama tööload

Tavakohaselt osales Tehnilise Järelevalve Amet ka 2009. aastal Kaitseväe suurõppusel "Kevadtorm", kus tehti raadioside monitooringuid eesmärgiga kontrollida õppuse sagedusplaani kinnipidamist. Osalemine sellistel õppustel on võimaldanud välja selgitada ühelt poolt monitooringu võimekuse intensiivse eetri-kasutuse ajal ning teisalt puudused, mis võivad ilmned suure hulga seadmete üheaegsel kasutamisel.

Tehnilise Järelevalve Amet osaleb Kultuuriministeeriumi juurde loodud ringhäälingu lubade komisjoni töös, mis peamiselt tegeleb ringhäälingulubade konkursside korraldamisega.

2009. aastal esitas Tehnilise Järelevalve Amet komisjonile tehnilised tingimused ringhäälingulubade konkursi korraldamiseks Maardu 105.8 MHz; Ahtme 98.2 MHz; Kohtla 99.6 MHz ja 103.3 MHz, Jõgeva 101.9 MHz; Pärnu 96.4 MHz; Tartu 101.2 MHz ja Põlva 100.7 MHz sagedustel. Uute ringhäälingulubade omanikele väljastati vastavad sagedusload.

Digitaalringhäälingu ülemineku ettevalmistused

2009. aasta oli oluline ettevalmistuste aasta üleminekul digitaaltelevisioonile ja analoogtelevisiooni sulgemisele 01.07.2010. Ettevalmistused hõlmasid nii uute saatjate ja sageduste kasutuse planeerimist kui ka signaalitugevuse kontrollmõõtmisi. Rahvusringhäälingu ja vabalevi programmide üleriigilise vastuvõtu tagamiseks kooskõlastati rahvusvaheliselt ringhäälingu võrguplaani muudatused. Olulisemad muudatused olid mitmete põhisaatjate võimsuse tõstmine ja Lõuna-Eestisse leviaukude täiteks väikese võimsusega saatjate lisamine.

Digitaaltelevisiooni signaali katteala mõõtmisi tehti nii rutiinse kontrolli ja raadiohäireteadete menetlemise käigus kui ka spetsiaalselt probleemsetes piirkondades kokku 379 korral üle kogu Eesti. Mõõtetulemused näitasid, et üldiselt on katteala rahuldav, kuid mõne piirkonna levitingimuste parandamine jääb 2010. aastasse.

Kuivõrd digipööre ei toimu ainult Eestis, said Põhja-Eesti elanikud selle tulemusi tunda juba 2009. aasta septembris, mil Soomes lülitati välja analoogtelevisiooni saatjad. Uus olukord tekitas vajaduse inimestele selgitada, et harjutud viisil Soome televisiooni kanaleid ei ole võimalik enam eestrist vastu võtta.

Digitaaltelevisioonile ülemineku ja analoogtelevisiooni sulgemise korraldamiseks on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis moodustatud komisjon, mille töös osaleb ka Tehnilise Järelevalve Amet. Digitaaltelevisiooni propageerimiseks on avatud veebileht www.digilevi.ee ja lühinumber 17101. Suurem osa vaatajate kaebustest ongi laekunud sellele lühinumbrile ja enamus vaatajaprobleeme on seotud mitte leviprobleemidega, vaid vastuvõtusüsteemiga (antenn-digiboks-teler).

Raadiosageduste kasutamine suurüritustel

2009. aasta olulisim suurüritus sageduste kasutamise osas oli suusatamise maailmakarikaetapp Otepääl. Suurüritustega kaasnev tavapärasest suurem hulk raadioside kasutajaid lühikesel ajavahemikul väikesel territooriumil tähendab suuremat töökoormust ka Tehnilise Järelevalve Ametile. Ürituse ettevalmistusajal on vaja kõigile soovijatele (telejaamad, tugitiimid ja korraldajad) tagada vajalik sagedusressurs. Kuna sellistel üritustel osalevad paljud riigid ja rahvusvahelised raadio- ja telekanalid, kelle igapäevane raadiosageduste kasutus võib mitte sobida Eesti sageduskasutusega, tuleb kiiresti leida uusi ja alternatiivseid lahendusi, mis tagaks kõigi seadmete häirevaba töö. Suurürituse toimumise ajal monitooritakse sageduskasutust, et välja selgitada võimalikud häired seadmete vahel. Raadioseadmete suure kontsentratsiooni tõttu piiratud alal on võimalikud omavahelised häired, mida planeerimisfaasis ei näe sageli ette. Samuti on esinenud juhuseid, kus raadioseadmeid kasutatakse ilma vastava loata. See suurendab omakorda raadiohäirete tekkimise ohtu.

Raadiosageduste pikaajaline planeerimine

2009. aastal koostati ja võeti vastu mitmeid raadiosageduste kasutuse pikaajalise planeerimise aluseks olevaid dokumente. Vabariigi Valitsus kinnitas „Analoogteleviioonilt digitaaltelevisioonile üleminekul vabaneva raadiosagedusressursi (digitaaldividend) kasutamise kava“, mille väljatöötamisel osales ka Tehnilise Järelevalve Amet. Kava peamiseks eesmärgiks on analüüsida digitaalse dividendi kui piiratud tehnilise ressursi kasutamise võimalusi Eestis ja kaardistada sellega seonduvad edasised tegevused.

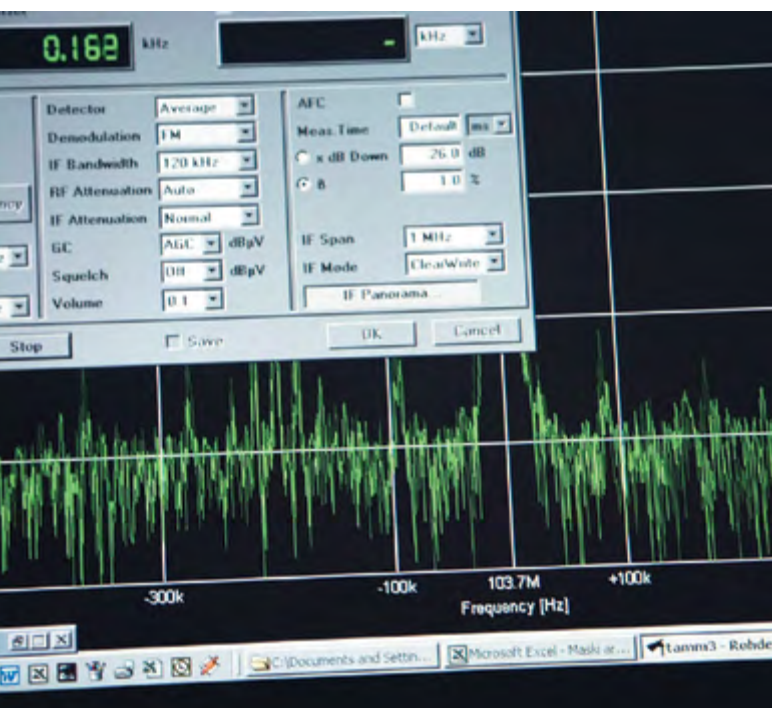
Koostati 2,5GHz sagedusala väljastamiseks avaliku konkursi määramise eelnõu, et võimaldada uute tehnoloogiate kasutusele võttu selles sagedusalas ja soodustada multimeediateenuste arengut.

Alustati GSM 900 ja GSM1800 sagedusalade korrastamist, eesmärgiks jagada sagedusalad olemasolevate operaatorite vahel selliselt, et oleks võimalik osutada uusi tunduvalt suuremat sageduskasutust nõudvaid teenuseid.

Alustati ka 2,3 GHz lairibasüsteemide kasutuseks mõeldud sagedusala korrastamisega, eesmärgiks muuta sageduskasutus ühtseteks blokkideks ja kaotada regionaalne killustatus, mis raiskas väärtuslikku sagedusressursi ja piiras operaatorite võimalusi võtta kasutusele uusi teenuseid.

Tavapäraselt jätkus rahvusvaheline koostöö Euroopa Komisjoni Raadiospektri Komisjonis (RSC) ja CEPT Euroopa Elektroonilise Side Komitees ning alustati ettevalmistustega 2012. aastal toimuvaks Ülemaailmseks Raadiokonverentsiks CEPT vastava töögrupi raames.

2009. aasta septembris toimus Tehnilise Järelevalve Ameti korraldamisel Tallinnas CEPT PT38 töögrupi kohtumine. Selle grupi peamiseks ülesandeks on raadiosageduste harmoniseerimise küsimused. Eristat tähelepanu on pööratud päästetööde korraldamiseks lisaressursi leidmisele.

Euroopa sageduskasutuse andmed internetis

Ülevaade Euroopa riikide raadiosageduste kasutamisest on koondatud infosüsteemi EFIS (www.efis.dk), mis näitab raadiosagedusala 9 kHz-275 GHz kasutamist 33 riigis. EFIS baseerub Euroopa raadiosageduste plaanil, mis on alusdokument raadiospektri harmoniseeritud kasutamisele ja annab ülevaate erinevate raadiosaateseadmete kasutamise nõuetest Euroopa riikides, kajastab konkreetsete raadioliideste tehnilisi näitajaid, litsentseerimisrežiimi, kasutuspiiranguid, kasutatavaid standardeid, viiteid Euroopa Elektroonilise Side Komitee (Electronic Communications Committee, ECC) otsustele ja Euroopa Posti- ja Telekommunikatsiooni Administratsioonide Konverentsi (European Conference of Postal and Telecommunications Administrations, CEPT) soovustele. Infosüsteemist on lisaks teabele konkreetse sagedusala kasutamise võimaluste ja -reeglite kohta kättesaadavad ka rahvuslikud raadiosageduste kasutamise reguleerimisega seotud õigusaktid.

31.03.2009 võeti kasutusse EFIS 3.0 edasiarendus, et viia EFIS-s sisalduvad andmed vastavusse Euroopa Komisjoni 16. mai 2007 otsuses 2007/344/EÜ „Teabe kättesaadavuse ühtlustamise kohta seoses raadiospektri kasutamisega ühenduses“ sätestatud nõudega avalikustada alates 01.01.2010 sagedusloa tingimused sagedusalades, milles on toimud spektri kasutamise õiguste üleandmine (spectrum trading) või sagedusalade kasutamise õigused on väljastatud avaliku konkursi korras. Aastal 2009 kandis Tehnilise Järelevalve Amet vastavasisulised andmed EFIS infosüsteemi. 2009. aasta lõpu seisuga on Eesti poolt süsteemi kaudu leitav informatsioon 180 raadioliidese, kõikide sagedusalade kasutuse kohta. Samuti on sisestatud kolme sagedusala (450 MHz; 3,4-3,8 GHz ja 1,9-2,1 GHz) kõikide loaomanike sagedusloatingimused.

Raadiosageduste koordineerimiskokkulepped

Aastal 2009 sõlmis Tehnilise Järelevalve Amet kaks uut raadiosageduste koordineerimislepungut Läti sideadministratsiooniga: sagedusala 2500-2690 MHz ja 157,4500-158,0250/162,0500-162,6250 MHz kasutamise tingimuste osas piirialadel. Läbirääkimised ja lepingute allkirjastamine toimus Riias detsembris.

Koordinatsioonilepungute sõlmimise eesmärgiks on koordineerimisprotseduuri kiirendamine, raadiosagedusressursile võrdse juurdepääsu tagamine ja raadiohäirete vältimine. Lepingute sõlmimisele eelnevad osapoolte vahelised konsultatsioonid, mille käigus lepatakse kokku põhimõtted sageduste kasutamiseks piirialadel, võimalusel ka sageduskanalite jaotus.

Kui põhimõtted ja protseduurid on kokku lepitud, valmistatakse ette lepingu tekst ja allkirjastamine. Lihtsamad lepingud allkirjastatakse posti teel, keerulisematel juhtudel eelnevad allakirjutamisele ka läbirääkimised.

2009. aasta lõpuks on naaberriikidega sõlmitud ligi 50 koordineerimislepingut. 2010. aasta peamiseks eesmärgiks on koordineerimislepingute pidamine Venemaa sideadministratsiooniga, kellega viimati kohtuti 2006. aastal. Kuna sellest ajast on tehnoloogia teinud olulise arengu ning mitmes sagedusalas on võetud kasutusele uusi süsteeme, siis arutamist vajavate teemade ring on lai, alates digitaalteleviisiooni ja operatiivraadioside sagedustest kuni uute mobiilside ja andmeside sagedusaladeni (2500-2700 MHz ja 3,4-3,6 GHz).

Raudtee rahastamisprojektid

Aasta 2009 oli Tehnilise Järelevalve Ameti kui Euroopa Liidu struktuuritoetuse rakendusüksuse jaoks murranguline aeg. Lõpetati perioodi 2004-2006 Euroopa Regionaalarengu Fondi tegevused ning lõpule hakkasid jõudma ka perioodi 2004-2006 Ühtekuuluvusfondist rahastatavad projektid, mille kaudu investeeriti raudteesse kokku ligi 50 miljonit krooni. Struktuuritoetuse programperioodide vahetus tähistas ühtlasi ka oluliselt suuremat Euroopa Liidu abifondide tuget raudteeinfrastruktuuri arendamiseks. Ainuüksi 2009. aastal maksti struktuuritoetusi välja ligi 200 miljonit krooni, mis on oluliselt rohkem kui perioodil 2004-2006 üldse eraldati.

2009. aasta jooksul kiideti heaks 4 suuremahulist projekti ning tehti ettevalmistusi veel kolme uue infrastruktuuri arendusprojekti käivitamiseks. Läbi kõikide projektide rahastatakse struktuuritoetusest raudteeinfrastruktuuri arendamist kokku ligi 2,3 miljardi krooniga. 2009. aastal alustati riigihanget uute elektrirongide ja diislrongide tarnija leidmiseks.

Koostöös Läti ja Leeduga alustati rahvusvahelist hanget Rail Baltica teostatavusuuringu teostamiseks. Uuringu tulemusena peab tekkima korralik eelinfo, et Balti riikide valitsused saaksid võtta vastu igakülgset kaalutletud otsused Rail Baltica edasiarendamiseks.

Avaliku raudteeinfrastruktuuri reguleerimine

Avalik raudteeinfrastruktuur kuulus Eestis 2009. aastal kahele ettevõttele, AS EVR Infra ja Edelaraudtee Infrastruktuuri AS. Kõigil raudteeveo ettevõtjatel on õigus kasutada avalikku raudteeinfrastruktuuri võrdsetel alustel ja kohustus selle eest tasuda vastav tasu. Selle tagamiseks jaotab Tehnilise Järelevalve Amet soovijate vahel raudtee läbilaskevõime ning kehtestab raudtee kasutustasu.

Raudtee läbilaskevõime jaotamine

Raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõime on potentsiaal kasutada raudteeinfrastruktuuri kindlal ajavahemikul, mis jaotatakse igal aastal seda kasutada soovivate ettevõtete vahel.

Raudteeinfrastruktuuri kasutustasu on tasu, mida raudteeveo ettevõtja maksab raudteeinfrastruktuuri ettevõtjale tema infrastruktuuri kasutamise eest. Nii raudteeinfrastruktuuri läbilaskevõime jaotamine kui kasutustasu määramine on Tehnilise Järelevalve Ameti ülesanne.

2009. aastal jaotati läbilaskevõime lihtmenetluse teel, kuna üht ja sama läbilaskevõime osa või osaliselt kattuvaid läbilaskevõime osasid ei taotletud ehk kõik taotlused rahuldati täies mahus.

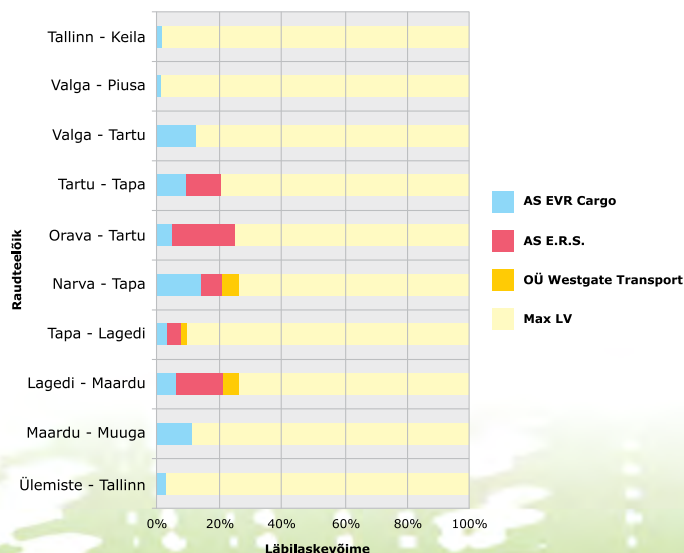
EVR Infra AS infrastruktuuri läbilaskevõime osasid taotlesid kokku kuus raudteeveo-ettevõtjat: reisijateveo-ettevõtjatest AS GoRail, Edelaraudtee AS ja Elektriraudtee AS ning kaubaveo-ettevõtjatest EVR Cargo AS, OÜ Westgate Transport ja AS E.R.S.

Edelaraudtee Infrastruktuuri ASi infrastruktuuri läbilaskevõime osasid taotles Edelaraudtee AS reisijateveo-ettevõtjana.

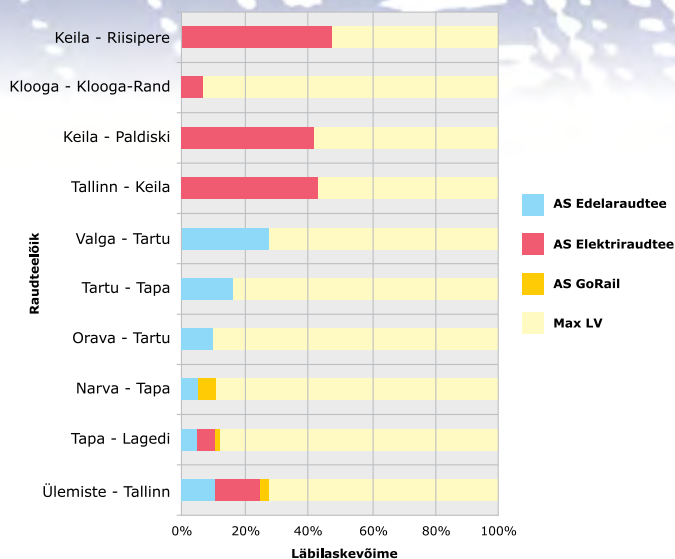

Lagedi jaam

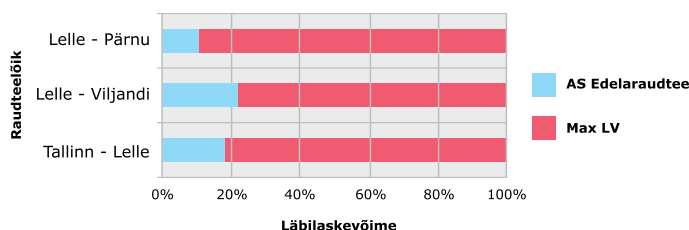
2009 kaubaveo-ettevõtjate poolt kasutatud läbilaskevõime AS EVR Infra infrastruktuuril

2009 reisijateveo-ettevõtjate poolt kasutatud läbilaskevõime AS EVR Infra infrastruktuuril

2009 reisijateveo-ettevõtja poolt kasutatud läbilaskevõime Edelaraudtee infrastruktuuril

Raudteefrastruktuuri kasutustasu

2009. aastal uuendas Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium raudteefrastruktuuri kasutustasu arvestamise meetodid. Uue määruse põhieesmärgiks oli luua eeldus, mis aitab ära hoida jätkuva kasutustasude tõusu kahaneval transiiditurul. Kasutustasude arvestamise meetodika muutmine oli vajalik selleks, et hoida Eesti transpordisektorit konkurentsivõimelisena.

Uue meetodikaga kehtestati kasutustasude ülem- ja alampiirid ning sisse viidi regulatsioon, millega anti infrastruktuuri-ettevõtjatele võimalused ja suunad tegevuskulude vähendamiseks. Seoses uues meetodikaga on raudteefrastruktuuri-ettevõtjal võimalus luua raudteeveo-ettevõtjatele odavam raudteefrastruktuuri kasutushind, samuti on võimalik sõlmida raudteefrastruktuuri kasutamise lepingud pikemaks kui üheks liiklusgraafikuperioodiks, milles kajastatud kasutustasu suurused kooskõlastab Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektor.

AS EVR Infra kogukulud vähenesid aasta võrdluses ca 8%, seejuures otsekulud ca 14%. Edelaraudtee Infrastruktuuri AS kogukulud suurenesid aasta võrdluses ca 6%, seejuures otsekulud vähenesid ca 2%. 31. maist 2009 algavaks liiklusgraafikuperioodiks määrati AS EVR Infra raudteefrastruktuuri prognoositud kasutustasu ühikuhindadeks meetodikas kehtestatud alampiirid,

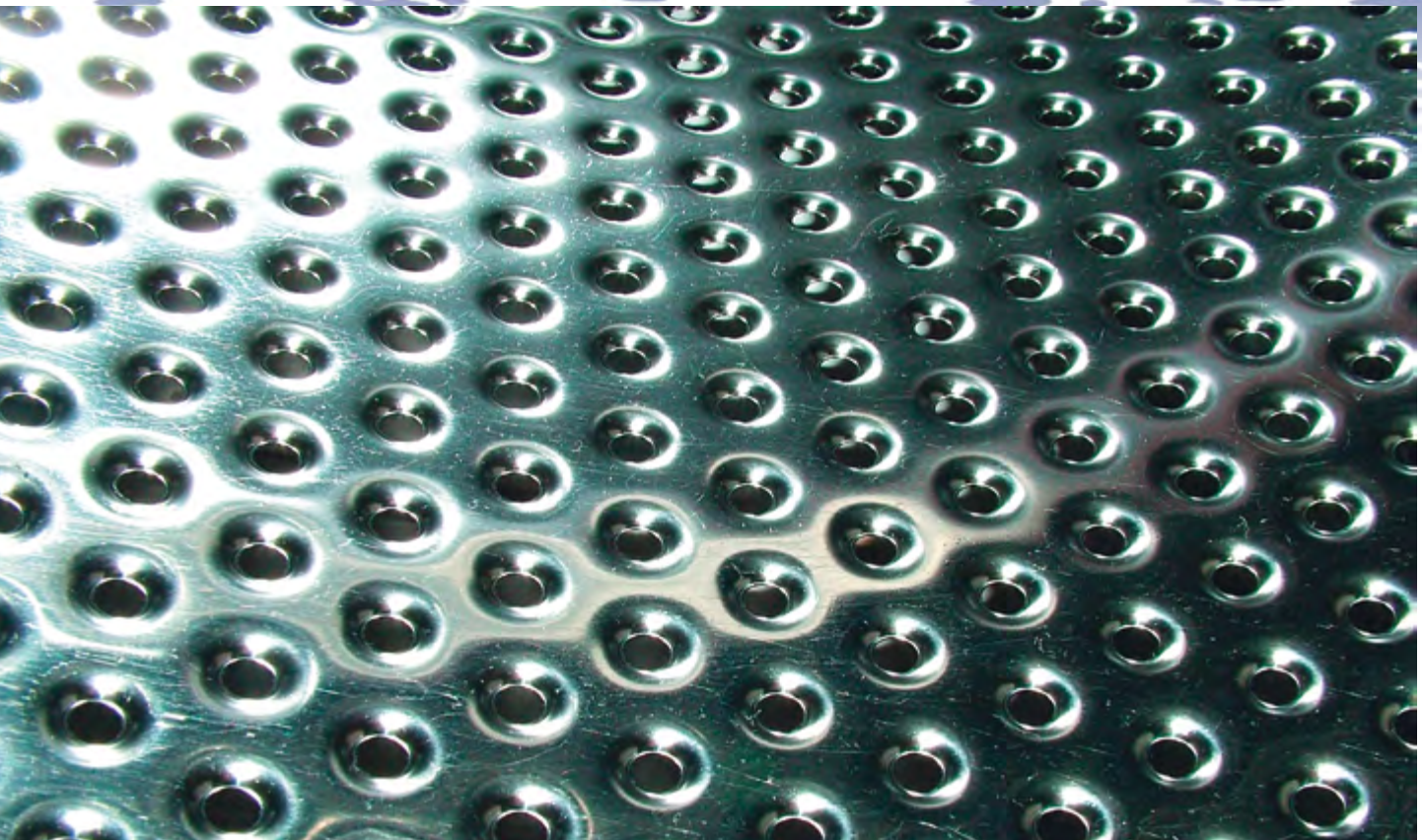
kuna kaubavedajate poolt oli taotletud märkimisväärselt rohkem läbilaskevõimet, kui tegelik raudteefrastruktuuri kasutus seda näitab. Tehnilise Järelevalve Ameti peadirektor määrab igakuiselt täpsustatud kasutustasu, mis põhineb juba otseselt raudteevedajate veomahtudest ning on aluseks infrastruktuuri-ettevõtjate poolt raudteeveo-ettevõtjatele arvete esitamisel ja mis täpsustab oluliselt prognoositud kasutustasu määramise raames kehtestatud ühikuhindasid.

Valmis ülevaade Eesti raudteevaldkonna 2008. aasta arengutest

Tehnilise Järelevalve Ameti raudteeteenistusel valmis aastaaruanne, mis annab ülevaate Eesti raudteevaldkonna arengutest 2008. aastal. Aruanne keskendub ohutusedirektiivi rakendamisele, ohutustunnistuste väljastamisele ning järelevalve tegevustele. Tutvustatakse Tehnilise Järelevalve Ameti (National Safety Authority- NSA) struktuuri ja asukohta raudteevaldkonna asutuste hulgas. Aruandes on välja toodud erinevad raudtee-ettevõtete andmed ning kirjeldatud Eesti raudteeohutusalaseid tegevusi (õigusloome, statistika, arengusuunad). Samuti on kaardistatud peamised ohutusnäitajad erinevate aastate lõikes ja koostatud ohutusalaste soovitusete kokkuvõte.

Organisatsiooni struktuur, ametnikud, eelarve

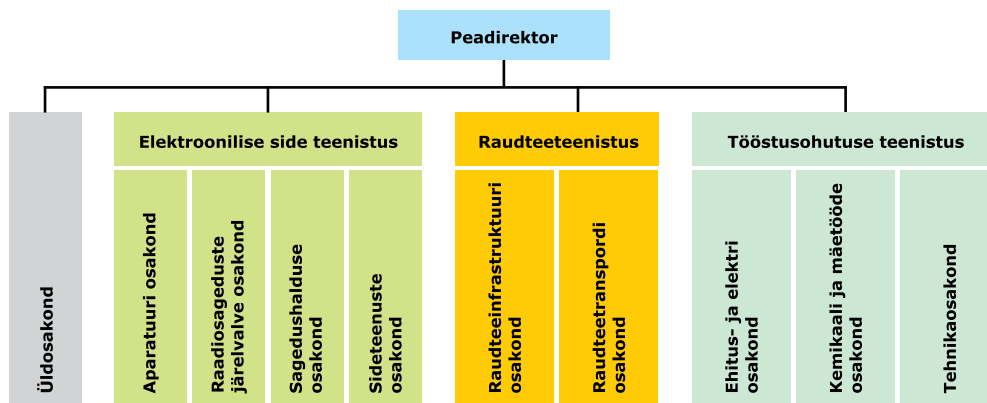

Struktuur ja eesmärgid

2009. aasta algusest rakendusid struktuurimuudatused kahes teenistuses. Elektroonilise side teenistuses liideti numeratsioonihalduse osakond sideteenuste osakonnaga ja kaotati ära Tartus, Pärnus ning Kohtla-Järvel asunud raadiosageduste järelevalve osakonna regionaalsed bürood. Raudteeteenistuses kaotati osakondade alluvusest kolm talitust, mille ülesannete täitmise eest hakkas vastutama osakonna juhataja. Ainsa erandina jäi raudteeohutuse osakonna alla raudteeinfrastruktuuri talitus. Aasta lõpul alustati ettevalmistusi ka tööstusohutuse teenistuse uue struktuuri elluviimiseks, mis hakkab kehtima 2010 algusest.

2009. aastal valmis Tehnilise Järelevalve Ameti arengukava aastateks 2010-2013, mille koostamisse said sõna sekka öelda kõik ametnikud.

Töö käigus sõnastati asutuse missioon ja visioon ning kolm tegevussuunda: ohutuse suurendamine, teenuste ja toodete usaldusväärsuse tõstmine ja piiratud ressursi kasutuse korraldamine. Iga tegevussuuna jaoks püstitati eesmärgid ja nende saavutamiseks vajalikud meetmed. Eesmärkide saavutamise hindamiseks valiti välja indikaatorid.

Tehnilise Järelevalve Ameti struktuur 2009. aasta lõpus

Ka organisatsiooni arenguks seati kolm põhieesmärki koos meetmete ja indikaatoritega:

avalike teenuste kasutusmugavuse suurendamine, produktiivse töökeskkonna loomine ning ametnike tööoskuste arendamine ja konkurentsivõimelise töötasu tagamine.

Suurendamaks meie poolt pakutavate avalike teenuste kasutusmugavust klientidele, jätkus 2009. aastal Tehnilise Järelevalve Ameti tööprotseduuride ühtlustamine ja elektroonsete menetluste arendamine.

Suuremaks ettevõtmiseks oli raudteeregistri kaasajastamine ja ühendamine järelevalve infosüsteemiga JVIS, mis jätkub ka 2010. aastal.

Produktiivse töökeskkonna loomiseks uuendati 2009. aastal arvutiparki, mille käigus vahetati sülearvutite vastu välja osa

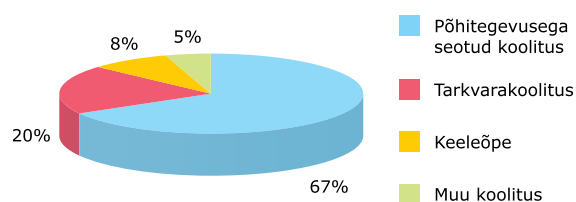
lauaarvuteid ja vanad sülearvutid. Uuendati ametisiseseid juhendeid, näiteks asjaajamiskorda ja lähetusjuhendit.

Jätkati ameti suvepäevade traditsiooni, kus lisaks tavapärasele võistlustele ja meelelahutusele kuulati ka loengut Eesti majanduse olukorrast ja arenguperspektiividest. Teist korda osales Tehnilise Järelevalve Ameti võistkond riigiametnike võrkpalliturniiril, kus saavutati 11 osaleja hulgas 5. koht.

Ametnike teadmiste ja oskuste arendamiseks viidi 2009. aastal läbi koolitusi kokku 357 032 krooni ulatuses. Põhiline rõhk oli erialastel rühmakoolitustel, muulhulgas toimus raadiosageduste planeerimistarkvara koolitus kuuete ametnikule Saksamaal.

Samuti korraldati võõrkeelekursuseid, mille kuludest 30 % kandis amet.

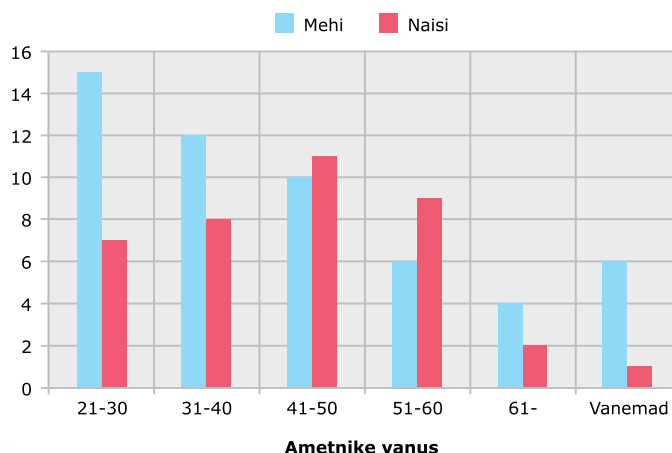
Koolitusvaldkondade jaotus 2009. aastal

Ametnikud

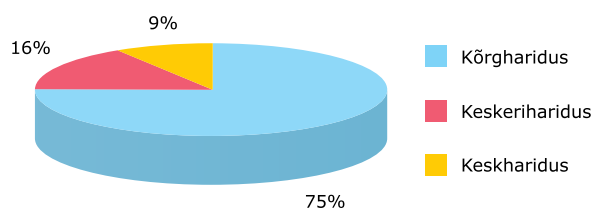
Tehnilise Järelevalve Ametis töötas 2009. aasta lõpus 91 ametnikku. Aasta jooksul võeti tööle 2 uut ametnikku ja lahkus 9 ametnikku. Võrreldes eelmise aastaga noorenes ametnikkond meeste osas, üldine jaotus vanuses alla 50 aasta jäi sarnaseks eelmise aastaga.

Ametnike sooline ja vanuseline jaotus 2009. aastal

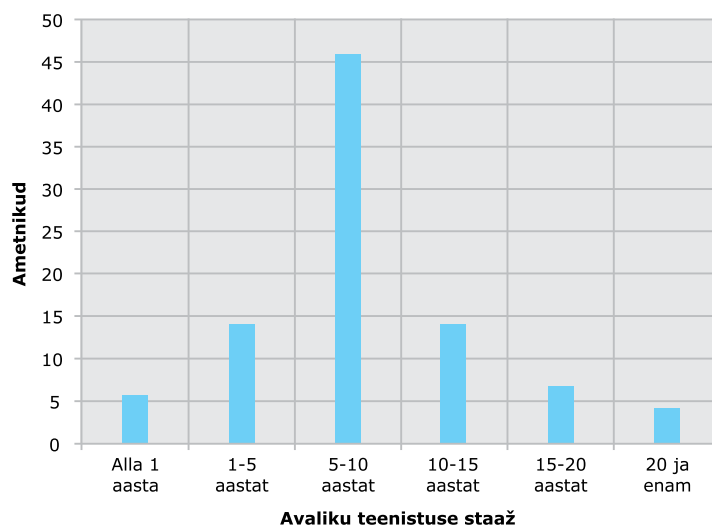
Haridustaseme jaotuses suurenes kõrgharidusega ametnike arv 10 protsendi võrra, moodustades 2009. aasta lõpuks 75%.

Ametnike jaotus hariduse järgi 2009. aastal

Avaliku teenistuse staaži osas võrreldes 2008. aastaga suuri muutusi ei toimunud, pooled ametnikud olid staažiga 5-10 aastat ja suurem-väiksem staaž jaotusid keskmise ümber sümmeetriliselt.

Ametnike staaž avalikus teenistuses 2009. aastal

Laekumised riigieelarvesse

2009. aastal laekus riigile Tehnilise Järelevalve Ameti toimingute eest 70 987 573 krooni, mis on 1% vähem kui eelmisel aastal.

Toiming

Riigilõiv

Kaevandamiseseaduse alusel teostatavad toimingud	18 700
Tüübikinnitustunnistuse väljastamine, muutmine ja pikendamine	17 697
Lõhkematerjaliseaduse alusel teostatavad toimingud	106 000
Raudtee ja raudteeveeremi registrisse kandmine ning ehitus- ja kasutusloa väljaandmine	659 650
Vedurijuhiloa ja ohutustunnistuse väljastamine, muutmine, pikendamine	99 250
Digitaalalkirja seaduse alusel teostatavad toimingud	300
Elektroonilise side seaduse alusel sagedustega seotud toimingud	29 673 845
Elektroonilise side seaduse alusel numeratsiooniga seotud toimingud	40 412 131
KOKKU:	70 987 573

Riigilõivu jaotumine toimingute lõikes

Eelarve

Tehnilise Järelevalve Ameti tegevuskulude eelarve oli 2009. aastal 34 520 588 krooni ja investeeringute eelarve 1 090 000 krooni, mis on vastavalt umbes 17% ja 95% vähem kui 2008. aastal.

Kulu kirjeldus

2009. aasta eelarve

Investeeringud	1 090 000
Tehnilise Järelevalve Ameti liikuvate monitooringujaamade soetamine	900 000
Raadioseadmete andmekogu arendus	190 000
Liikmemaksud	93 880
Personalikulud	28 319 126
Töötasu	20 833 930
Erisoodustused	173 000
Tööjõukuludega kaasnevad maksud	7 312 196
Majandamiskulud	6 201 462
Administreerimiskulud	1 460 000
Uurimis- ja arendustööd	150 000
Lähetuskulud	800 000
Koolituskulud	360 000
Kinnistute, hoonete, ruumide majandamiskulud	1 529 000
Rajatiste majandamiskulud	330 000
Sõidukite ülalpidamise kulud	1 099 000
Info ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud	83 000
Inventari majandamiskulud	111 500
Töömashinate ja -seadmete majandamiskulud	232 962
Meditsiini- ja hügieenikulud	42 000
Eri- ja vormiriietus	4 000
Riigilõivukulud	52 580,00

TEHNILISE JÄRELEVALVE AMET
ESTONIAN TECHNICAL SURVEILLANCE AUTHORITY

Sõle 23A, 10614 Tallinn

Telefon: 6672000
Faks: 6672001
E-post: info@tja.ee

www.tja.ee